

**TÜRKİYE'DEKİ MOBİLYA SEKTÖRÜNDE
KULLANILAN BASKI TEKNİKLERİ VE GRAFİK
TASARIMCILARIN MOBİLYA TASARIMI
ÜZERİNE ETKİLERİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Ceyda KARAASLAN

Kütahya - 2009

T.C.
DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Grafik Ana Sanat Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**TÜRKİYE’DEKİ MOBİLYA SEKTÖRÜNDE KULLANILAN BASKI
TEKNİKLERİ VE GRAFİK TASARIMCILARIN MOBİLYA
TASARIMI ÜZERİNE ETKİLERİ**

Danışman
Prof. Dr. Adnan TEPECİK

Hazırlayan
Ceyda KARAASLAN

Kütahya – 2009

Kabul ve Onay

Ceyda KARAASLAN'ın hazırladığı “Türkiye’deki Mobilya Sektöründe Kullanılan Baskı Teknikleri ve Grafik Tasarımcıların Mobilya Tasarımı Üzerine Etkileri” başlıklı Yüksek Lisans tez çalışması, jüri tarafından lisansüstü yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oybirliği / oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

...../...../2009

Tez Jürisi	İmza	
	Kabul	Red
Prof. Dr. Adnan TEPECİK (Danışman)		
Yrd. Doç. Dr. Mahmut AYHAN		
Yrd. Doç. Dr. Levent MERCİN		

Prof. Dr. Ahmet KARAASLAN

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Yemin Metni

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Türkiye’deki Mobilya Sektöründe Kullanılan Baskı Teknikleri ve Grafik Tasarımcıların Mobilya Tasarımı Üzerine Etkileri” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

...../...../2009

Ceyda KARAASLAN

ÖZGEÇMİŞ

1983 yılında Kütahya’da doğdu. 2001 yılında lise öğrenimine “Kütahya Anadolu Meslek Lisesi Seramik Bölümü”nde tamamladı.

2001 yılında Kütahya “Dumlupınar Üniversitesi Grafik Bölümü”nü kazandı. Lisans döneminde stajını 2003 yılının Ağustos ayında Ankara “Barents Exhibition and Management Design”da ve “Son Söz Gazetesi”nde tamamladı.

2005 yılında Dumlupınar Üniversitesi’nden mezun oldu. 2006 yılında Express Gazetesinde grafiker olarak çalıştı.

2006 yılında Dumlupınar Üniversitesi’nde Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümünde Yüksek Lisans eğitimine başladı.

2006-2007 Tarihleri arasında Revizyon Ajans’ta çalıştı.

2007 yılında Cardin Mobilya’da Ar-Ge bölümünde grafik tasarımcı olarak çalıştı.

2008 yılında Bursa Argos Brand Partner Reklam Ajansında grafik tasarımcı olarak çalıştı.

Şuanda Kütahya Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi’nde Grafik Tasarım Öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

ÖZET

Mobilya sektöründe baskı tekniklerinin kullanımıyla ilgili günümüzde hızlı bir gelişme söz konusudur. Gelişen teknolojiyle beraber eskiden kullanılan süslemeler yerine daha kolay ve maliyeti ucuz olan teknolojik gelişmeler mobilya üretiminde hızla yerini almaya başlamıştır.

Son yıllarda mobilya sektöründe Ar-Ge'nin önemi ortaya çıkmıştır. Eskiden süsleme konusunda mobilyaların süslemesinde fazla maliyet gerektirdiğinden dolayı mobilya üreticileri sadece renkli suntalam kullanırlarken günümüzde çoğu mobilya firmaları Ar-Ge bölümlerine süslemeyi daha güçlü tutmak için gelişen teknolojiye bağlı olarak grafik tasarımcılardan destek almaya başlamışlardır. Bu anlamda grafik tasarımcıların bu sektörde görev almalarına ilişkin uzman görüşlerini değerlendirmek ve çıkan sonuçlara yönelik öneriler geliştirmek bir ihtiyaç olarak görülmüştür.

Araştırmada nitel yöntemlerden yararlanılmıştır. Bu kapsamda nitel veriler sektör uzmanları ve eğitim uzmanlarıyla yapılan görüşmelerden elde edilmiştir. Araştırma Türkiye'deki Çanakkale Doğtaş Mobilya, Eskişehir Cardin Mobilya ve eğitimci uzman görüşleri ile sınırlıdır. Araştırma evrenini, Mobilya firmaları örneklemine ise Çanakkale Doğtaş Mobilya, Eskişehir Cardin Mobilya oluşturmuştur.

Araştırma mobilya tasarımında baskı tekniklerinin irdelenmiş ve grafik tasarımcıların tasarım süreçleri içerisindeki yeri ile ilgili uzmanlarla görüşme yapılmıştır. Görüşme çözümlemelerinden çıkan sonuca göre: mobilya sektöründe grafik tasarımcılara ihtiyaç olduğu ve onların uyguladığı süslemelerin mobilya satışını arttırdığını göstermiştir.

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre bazı önerilerde bulunulmuştur: Buna göre,

Mobilya sektöründe (Ar-Ge bölümlerinde) baskı alanında teknik donanıma sahip grafik tasarımcılar istihdam edilmelidir.

Anahtar Kelimeler Mobilya, Mobilya Tarihi, Tasarım, Baskı, Grafik Tasarımcı

ABSTRACT

Nowadays, there is a rapid development in the usage of printing techniques in furniture sector. With developing technology, instead of old-fashioned ornaments, easy and costly cheap developments have taken place in the production of furniture.

Recently, the importance of Research and Development Department (RD) has emerged. In the past, furniture producers only used colorful melamine faced particle board because of financial problems; however, today most furniture firms have started to get support from graphic designers in order to make the ornaments powerful. In that sense, there is a need for evaluation of experts views on graphic designers taking part in this sector and development of suggestions emerged from the results.

In the research, qualitative methods are used. In this respect, qualitative datas are taken from the interviews with sector specialists and education specialists. Research is limited with the opinions of Çanakkale Doğtaş Furniture, Eskişehir Cardin Furniture and education specialists. Furniture firms have established the research total field under survey and Çanakkale Doğtaş Furniture, Eskişehir Cardin Furniture have established the research examples.

Research has examined the printing techniques in furniture design; also interviews about the place of graphic designers in designing process have been made.

According to the results; there is a need for graphic designers in furniture sector and the ornaments they applied have increased furniture sales.

Some suggestions have been given. Accordingly,

In the furniture sector (in Research and Development Departments) technically equipped graphic designers should be employed.

Keywords: Furniture, History of Furniture, Design, Press, Graphic Designer.

İÇİNDEKİLER

	<u>SAYFA</u>
ÖZET	V
ABSTRACT	VI
İÇİNDEKİLER	VII
RESİMLER DİZİNİ.....	X
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	XI
KISALTMALAR	XII
TEZ HAKKINDA.....	XIII

BİRİNCİ BÖLÜM

MOBİLYA TASARIMINA GENEL BİR BAKIŞ

1.1. TASARIMIN ANLAMI	2
1.2. MOBİLYA ÜRETİMİNİN VE TASARIMININ DÜNYÜ	3
1.2.1. İlk Çağ Mobilyası (Antik Dönem)	3
1.2.2. Orta Çağ Mobilyası	5
1.2.3. Rönesans Mobilyası	5
1.2.4. Barok Sanatı	6
1.2.5. Rejans Dönemi	6
1.2.6. Rokoko	7
1.2.7. Ampir (Empire)	7
1.2.8. Regency	7
1.2.9. Art Nouveau	8
1.2.10. Art Deco	9
1.2.11. Kübik Mobilya	10
1.3. TASARIMA ETKİ EDEN FAKTÖRLER	11
1.3.1. Objektif Faktörler	11
1.3.1.1. İşlev	12
1.3.1.2. Malzeme	12
1.3.1.3. Antropometri	13
1.3.1.4. Çevre	15
1.3.1.4.1. Yöresel Ögeler	15
1.3.2. Subjektif Faktörler	16
1.3.2.1. Kullanıcı Kişiliği / Yaşam Biçimi	16
1.3.2.2. Tasarımcı Kişiliği	17
1.4. MOBİLYA SEÇİMİNİ ETKİLEYEN UNSURLAR	18
1.4.1. İhtiyaçlar	18
1.4.2. Moda Olgusu ve Reklamlar	19
1.4.3. Teknoloji	20

1.4.4. Mimar ve İç Mimarlar	21
1.4.5. Grafik Tasarımcılar	21

İKİNCİ BÖLÜM

MOBİLYA SEKTÖRÜNDE KULLANILAN BASKI TÜRLERİ VE TEKNİKLERİ

2.1. BİLGİSAYARLI NÜMERİK KONTROL (CNC)	22
2.1.1. CNC Tezgahlarda Yapılan Ürünlerin Dayanıklılığı	25
2.1.2. CNC İle Yapılan Mobilyalarda Üretim Aşamasında Yaşanan Zorluklar	25
2.2. DİJİTAL BASKI	26
2.2.1. Dijital Baskının Diğer Baskılara Göre Maliyeti	26
2.3. FOLYO BASKI	26
2.3.1. Folyo Baskının Diğer Baskılara Göre Maliyeti	27
2.4. SERİGRAFİ BASKI	27
2.4.1. Cam Üzerine Yapılan Serigrafi Baskı Tekniği	28

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DEKİ MOBİLYA SEKTÖRÜNDE KULLANILAN BASKI TEKNİKLERİ VE GRAFİK TASARIMCILARIN MOBİLYA TASARIMI ÜZERİNE ETKİLERİ

3.1. GÖRÜŞME DÖKÜMLERİ, BULGULAR VE YORUMLAR	33
3.1.1. Görüşme Yapılan Uzmanların, Baskılı Mobilyaların Ortaya Çıkışına İlişkin Görüşleri	33
3.1.2. Görüşme Yapılan Uzmanların, Baskılı Mobilyaların Gereksinimine İlişkin Görüşleri	34
3.1.3. Görüşme Yapılan Uzmanların, Baskı Tekniklerinin Son Yıllarda Yatak Odaları ve Yemek Odalarında da Kullanılmasına İlişkin Görüşleri	35
3.1.4. Görüşme Yapılan Uzmanların, Grafik Tasarımda Kullanılan Baskı Tekniklerinin Modüler Mobilyaların Algılanmasına İlişkin Görüşleri	36
3.1.5. Görüşme Yapılan Uzmanların, Firmalarında Baskı Tekniklerinin Ne Zaman Kullanılmaya Başladığına İlişkin Görüşleri	37
3.1.6. Görüşme Yapılan Uzmanların, Grafik Tasarımcıların Mobilya Süslemelerindeki Etkilerine İlişkin Görüşleri	37
3.1.7. Görüşme Yapılan Uzmanların, Grafik Tasarımcıların Baskı Aşamalarını Bilmelerinin Faydaları Üzerine Görüşleri	39
3.1.8. Görüşme Yapılan Uzmanların, Teknolojinin Mobilya Sektöründe Geleneksel Tasarımlardan Uzaklaşması Üzerine Görüşleri	39
3.1.9. Görüşme Yapılan Uzmanların, Mobilyalarda Baskı Tekniğinin İlk Olarak Genç Odalarında Yapılmasına İlişkin Görüşleri	41
3.1.10. Görüşme Yapılan Uzmanların, Genç Odalarında Çizgi Film Karakterlerinin Kullanılmasına İlişkin Görüşleri	42

3.1.11.Görüşme Yapılan Uzmanların, Mobilya Sektöründe Baskı Tekniklerinin Uygulanmasına İlişkin Görüşleri	43
3.1.12.Görüşme Yapılan Uzmanların, Firmalarda Grafik Tasarımcı Kullanımına İlişkin Görüşleri	43
3.1.13.Görüşme Yapılan Uzmanların, Grafikerlerin Tasarımın Hangi Evresinde Kullanılmasına İlişkin Görüşleri.....	44
SONUÇ VE ÖNERİLER	45
EKLER.....	47
KAYNAKÇA	52
DİZİN.....	55

RESİMLER DİZİNİ

Sayfa

Resim 1.1. Mahogany Sandalyesi.....	8
Resim 1.2. Mackintosh'un Hellensburg'daki Tepe Evi'nin Yatak Odası İçin Yaptığı Sandalye	9
Resim 1.3. Çilek Basın Reklamı.....	20
Resim 1.4. Doğtaş Reklamı	20
Resim 2.1. CNC Makinesi	23
Resim 2.2. CNC Makinede Oyma	24
Resim 2.3. Dijital Baskı Örnekler.....	26
Resim 2.4. Folyo Baskı Kız Odası İçin Tasarım.....	27
Resim 2.5. İpek Germe	28
Resim 2.6. Serigrafi Baskı İşlem Basamakları	29
Resim 2.7. Rahle Takılması	29
Resim 2.8. Eleğe Boya Verilmesi	30
Resim 2.9. Temper Makinesi	30
Resim 2.10. Camın Makineden Çıkışı.....	31

ŞEKİLLER DİZİNİ**Sayfa**

Şekil.1.1. Farklı Mobilya Ayak Türleri	4
Şekil 1.2. Kübik Mobilya.....	10
Şekil 1.3. İnsanın Anatomik Yapısı Ölçek(1/20)	13
Şekil 1.4. Oturan ve Ayakta Duran İnsanın Statik Antropometrik Boyutları Ölçek	14
Şekil 1.5. Kaara Klint'in 1918'de Yaptığı Endüstriyel Üretim İçin İnsan Ölçülerine Dayalı Mobilya Tasarımı Ölçek(1/50)	15

KISALTMALAR

<u>Kısaltma</u>	<u>Açıklama</u>
Ar-Ge	: Araştırma Geliştirme
D.G.S.A	: Devlet Güzel Sanatlar Akademisi
MCU	: Multipoint Control Unit (Nokta Kontrol Ünitesi)
CNC	: Computer Numerical Control (Bilgisayarlı Nümerik Kontrol)
CAD	: Computer-Aided Design (Bilgisayar Destekli Tasarım)
CAM	: Computer Aided Manufacturing (Bilgisayar Destekli İmalat)
PVC	: Polivinil Klorür (Plastik)
MDF	: Medium Density Fiber Board (Orta Yoğunluklu Tahta)

TEZ HAKKINDA

ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Günümüzde mobilya sektörü içerisinde teknolojinin getirdiği bazı yenilikler vardır. Bu teknolojinin getirdiği yenilikler çerçevesinde mobilyaların üzerinde uygulanan farklı baskı teknikleri kullanılmakta, özellikle de görsel anlamda mobilyalarda değişim ve gelişim görülmektedir. Bu teknolojilerin bilinmesi sistemlerin daha iyi sonuçlar vermesi açısından önemlidir. Örneğin mobilya sektöründe endüstriyel tasarımcı ya da mobilya tasarımcısı diye tanımlayabileceğimiz elemanların ön plana çıktığı söylenebilir. Buna bağlı olarak baskı tekniklerinin bilinmemesi, hem maliyetleme hem de baskı süreçlerindeki oluşabilecek kayıplara ve hesap hatalarına yol açabileceği düşünülmüştür.

Bu yüzden Türkiye’deki mobilya sektöründe grafik tasarımcıların istihdam edilmesinin sektöre fayda sağlayıp sağlamayacağını saptamak bir problem olarak görülmüştür.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın temel amacı, Türkiye’de mobilya sektöründe baskı tekniklerinin irdelenmesi ve grafik tasarımcıların mobilya tasarım süreci içerisindeki rolünü saptamaktır.

ALT AMAÇLAR

Bu araştırmanın ana problemine bağlı olarak aşağıdaki soruların yanıtları da aranmıştır:

1. Mobilyalarda baskı tekniklerinin geliştirilmesi süreci ile geliştirilen bu tekniklerin firmalarca kullanımı arasında süreç farkı var mıdır?
2. Baskı tekniklerinin kullanılma gereksinimleri nelerdir ve bu tekniklerin yatak odaları ve yemek odalarında kullanımının artmasının nedenleri nelerdir?
3. Firmalar tasarım ve üretim süreçlerinde grafik tasarımcılara ne ölçüde değer vermektedir?
4. Grafik tasarımcı istihdamının önemi firmalarca yeterince bilinmekte midir?

5. Grafik tasarımcı kullanımı sektörde görsel öğeler kadar, tasarım çizgilerine de etki eden katkılar sağlar mı?
6. Modüler mobilyaların tasarımında, baskı tekniklerinin rolü var mıdır?
7. Modüler mobilyaların tasarımında istihdam edilen grafikerlerin rolü nedir?
8. Grafik tasarımcının baskı aşamalarında uygulanacak teknikler konusunda bilgili olması üretim sürecini ne ölçüde etkiler?
9. Gelişen teknoloji ile birlikte ortaya çıkan gelişmeler, mobilya üretiminde özgünlüğü ve gelenekselliği ne yönde etkilemektedir?
10. Mobilyalarda baskı tekniği kullanımı ilk olarak hangi tür mobilyalarda görülmüştür?
11. Genç odalarında kullanılan çizgi film karakterlerinin ürünün tasarımında ve satışında ne gibi etkileri vardır?
12. Mobilya tasarımında baskı tekniklerinin ilk olarak genç odalarında görülmesi ile, genç odalarında kullanılabilecek baskı tekniğine uygun şablonların varlığı arasında bir ilişki var mıdır?

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Gelişen iletişim teknolojisi ile artan grafik tasarım unsurları ve yöntemleri, yaygın olarak kullanılan görsel öğelerin farklı alanlarda baskı tekniği ile kullanımına olanak vermektedir. Mobilya tasarımı da bu alanlardan birisidir. Günümüzde mobilya alanında yaşanan gelişmeler, özellikle genç odalarında çizgi film karakterleri ve pek çok animasyon karakterinin ya da şablonun mobilya üzerinde uygulanmasına olanak vermektedir.

Bu açıdan bakıldığında, mobilyanın ergonomik ve yapısal tasarımının dışında, görsel tasarımının ayrıca yapılabileceği düşünülebilir. Bu araştırmada, mobilyaların görsel tasarımında grafik tasarımcıların da istihdam edilebileceği ön görülmüştür. Dolayısı ile araştırma, grafik tasarımcıların farklı bir alanda görev yapabileceklerini göstermesi bakımından önemlidir.

ARAŞTIRMANIN HİPOTEZİ

Baskı tekniklerinin kullanımı mobilya sektöründe farklı ve anlamlı açılımlara sebep olmuştur. Grafik tasarımcı kullanımı, sektöre görsel öğeler ve tasarım çizgilerine kadar etki eden katkılar sağlar.

ARAŞTIRMADA VARSAYIM

Türkiye’de mobilya sektöründe baskı tekniklerinin kullanılması ürün satışlarını olumlu yönde etkiler.

SINIRLILIKLAR

Araştırma Türkiye’de faaliyet gösteren Çanakkale Doğtaş Mobilya, Eskişehir Cardin Mobilya ve alanda hizmet eden uzman görüşleri ile sınırlıdır.

Bu araştırma 2009 yılında sektörde faaliyet gösteren tasarımcılar ve uzman eğitimcilerin görüşleri ile sınırlıdır.

ARAŞTIRMANIN EVRENİ

Araştırma evrenini, Çanakkale Doğtaş Mobilya, Eskişehir Cardin Mobilya, İnegöl Ortakçı Cam ve Üniversitelerin iç mimari ile mobilya dekorasyon bölümlerinde eğitim veren uzmanlar oluşturmaktadır.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmada nitel modellerden doküman incelemesi ile görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Bu kapsamda nitel verileri toplamak için araştırmacı tarafından görüşme formu hazırlanmıştır. Nitel veriler sektörde görev yapan uzmanlar ve üniversitelerde eğitim veren uzman görüşlerinden elde edilmiştir. Araştırma verileri nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılıp (Yıldırım ve Şimşek, 2005:107), Türkiye’deki mobilya sektöründe ve mobilya dekorasyon bölümlerinde eğitim veren uzmanlar örneklem olarak belirlenmiştir. Araştırmanın verileri, yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin gerektirdiği şekilde araştırmanın amacı ve sorularına yönelik olarak, araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formu ile toplanmıştır. Araştırmada örnekleme yer alan uzmanlarla, 21 Şubat 2009 ve 3 Mayıs 2009 tarihleri arasında görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler,

görüşmeye katılan uzmanların isteğine uygun olan zamanlarda birebir okul ve fabrika ortamlarında gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Araştırmanın görüşme soruları hazırlanırken uzman görüşleri alınmıştır. Araştırmanın görüşme soruları ek-1 ve ek-2 de verilmiştir. Verilerin güvenilirliğini sağlamak için görüşme kaydı ile kaydın dökümünün incelenerek karşılaştırılması yapılmıştır. Yapılan görüşmelerin kayıtları alan bilgisine sahip dört uzman tarafından kontrol edilmiştir.

TEZ METNİ

BİRİNCİ BÖLÜM
MOBİLYA TASARIMINA GENEL BİR BAKIŞ

1.1. TASARIMIN ANLAMI

Haçerlioğlu (1979:5), tasarımı önceden algılanmış olan bir ürünün yeniden üretilmesi, bilgi sürecinde en önemli bilgi edinme ögesi olarak tanımlamaktadır.

Longman Dictionary tasarımı (1987:423), belirli amaç için veya kullanıma yönelik plan yapmak ve bu planı geliştirmektir. Tasarım figürleri ana hatlarıyla çizerek planlama ve belirlemenin yanı sıra resim ve sanatın diğer alanlarında model veya desen için taslak yapmaktır. Aynı zamanda desen veya motif üretme sanatıdır. Tamamlanmış ve artistik bir bütünün üretilmesi için parça, detay, form, renk vs. gibi öğelerin düzenlenmesi için artistik buluş niteliğidir. Tasarım bir sanat yapısının son durumu olarak nitelendirirken; Oxford (1974:523), üretilecek bir şey için çizim yapma veya taslak hazırlama olarak bahsetmektedir. Tasarım genel olarak bir resmin, kitabın, bina veya makinenin düzenleme veya planlamasıdır. Tasarımda planlama, taslak ve desen hazırlama, çizgilerin, şekillerin detaylı düzenlenmesidir.

Wolf (1951:320), tasarım yapmak genel anlamda, bir resmin, binanın, mobilyanın veya herhangi bir nesnenin detayları ve özelliklerinin bir araya getirilmesi işidir. Mobilya üzerine yapılan baskıların ve mobilyaların iskelet tasarımında renk, ışık ve çizginin düzenlenmesi, ürünün diğer parçalarıyla uyum içinde olması estetik kuralların uygulanması olarak kabul edilirken; Hasol (1993:498), tasarım yapmayı biçim, tasavvur, dizayn, endüstri ürünlerinin kullanılma amaçlarına uygun biçimlendirme süreci olarak aktarmaktadır.

Encyclopedia of World Art kitabında (1963:335), tasarlama olayı yaratıcı süreç içinde bir eylemdir. Tasarım ortaya çıkacak sanat eseri ile ilgili kesin ve açık bir ön tasavvuru gerektirir, eserin gerçekleşmesine yardımcı olur, amaca varmak üzere mevcut olanaklara temellenir ve açıkça belgelenebilen bir sonuca ulaşır diye tanımlanmaktadır.

Tepecik (2002:27), ise tasarımın tanımı konusunda, hayalde canlandırılan bir olayın projesi, çizimi veya üç boyutlu görüntüsü olarak uygulanan ve ortaya konulan eserlerin tümüne verilen isim olarak adlandırmaktadır. Bu tanıma göre tasarlama, zihinde hazırlanan bir düşünceyi ve bir eylemi gerçekleştirmektir. Tasarım zihinde tasarlanan bir düşüncenin, bir eserin ilk biçimi sayılabilir.

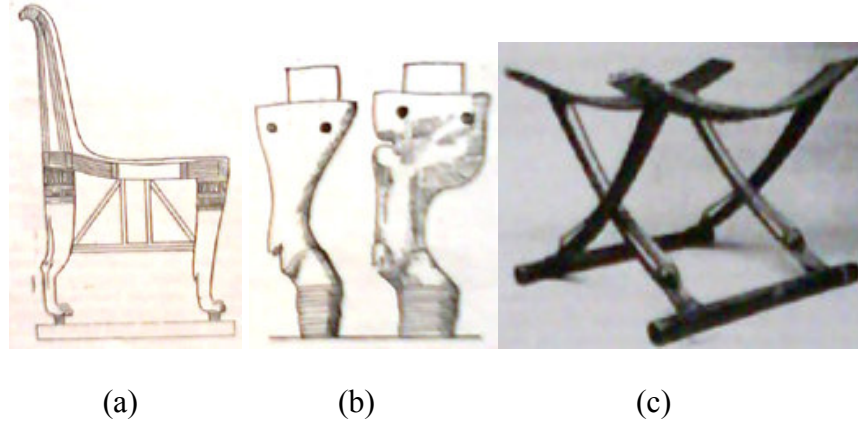
1.2. MOBİLYA ÜRETİMİNİN VE TASARIMININ DÜNYA

Tasarım yapmak yeni bir etkinlik değildir. Yükselen bütün uygarlıklar tasarımı kullanmışlardır. Bunlara örnek olarak yiyecek kapları, el araçları, giyecekler ve dekoratif öğeler gibi sayısız el yapımı sanat eserlerine verilirken, bu ürünlerde gerekli şekil, form ve strüktür; on, yirmi hatta yüz nesil önce belirlenmiştir (Blakemore, 1997:7).

Tasarımın meslekleşmesi çok eski tarihlere dayanmaktadır. Mobilya tasarım tarihi gözden geçirildiğinde ise M.Ö 3000 yılına dayanan bir süreç göze çarpmaktadır. Bu dönemlerde daha eski tasarımlara da rastlanmasına rağmen, iç mimaride ilkel döneme ait eserlerin, tarihsel değeri olmadığından sınıflandırmaya dahil edilmemiştir. Mobilya tasarımlarında günümüze kadar farklı birçok dönemde, oturma mobilyalarında ve diğer mobilya çeşitlerinde doğanın etkilerini tasarımların içine gizlenmiş şekilde görmektediriz.

1.2.1. İlk Çağ Mobilyası (Antik Dönem)

İlk çağ boyunca insanlar, hayvan figürlerini tüm yaşamsal etkinlik ve biçimlerde sembol olarak kullanmışlardır. Mısır'da hakim olan ölümden sonraki yaşam inancının, tüm sanat objelerinde ve anıt mezarlarda yaşama geçirildiğini görmektediriz. Mısır insanı için mezarlar, ölümden sonraki yaşama, vücudun ve kişisel eşyaların ulaştırılması açısından önem taşımaktadır. Mısır mobilyasındaki işçilik, zengin bir el işi sanatının gelişmiş olduğunu ve süslemelerdeki firavun resimleri bu sanatı yönlendiren bir üst sınıfı, bir anlamda hiyerarşik toplum yapısını sergilemektedir (Blakemore, 1997:13-14). Bu dönemde Mısırdaki ve bazı diğer ülkelerde mobilya süslemelerinde aslanpençesi ve fil ayakları ve ördek başı gibi figürler kullanılmıştır.

Şekil.1.1. Farklı Mobilya Ayak Türleri

(a,b) Eski Mısır’da Mobilya Ayakları için Aslan Pençeleri ve Fil Ayakları **(c)**Ördek Başlı Mobilya Ayağı

Kaynak: a-b.Dinçel ve Işık, 1979:15 c. Blakemore, 1997:16

Mısır uygarlığından çok sayıda ağaç eşyanın günümüze kadar kalması çöl ikliminin kuruluşu ve piramitlerin içinde doğanın yıpratıcı etkisinden korunmuş olması nedenlerine bağlanabilir (Dinçel ve Işık, 1979:7-15).

Yılmaz’a Anadolu uygarlıklarının mobilya sanatı üzerine gelişmeleri hakkında; Mezopotamya uygarlıklarında, mobilyalarda süslemeye önem veriyorlardı; ancak onların mobilyaları Mısırlılarınki kadar dengeli ve uyumlu olamamıştı. Mezopotamya’da ahşap malzemeden çok metal aksesuarlar kullanılıyordu. Asur uygarlığına ilişkin kabartmalarda ve duvar fresklerinde mobilya resimlerine rastlanmaktaydı; günümüze kalabilmiş mobilya örnekleri, bronz bir sandalye iki ayak sehpa olduğu tahmin edilen bir küçük tabureler olduğu yorumlarını yapmıştır (Yılmaz, 2005:28).

Blakemore ise eski Yunan mobilya sanatından bahsetmiştir. Eski Yunan’da mobilya konusunda bilinenler fazla değildir. Ozan Homeros’un İlyada ve Odysseia destanlarından edinilen bilgilere göre ev eşyası çok yalın ve sıradan şeylerdir. Bulunan kalıntılardan sonraları çeşitlendiği ve süsleme sanatının geliştiği anlaşılmaktadır. Sedir, üç ayaklı sehpalar sonraları çok beğenilen ve “klismos” adı verilen eğmeçli arkalı sandalyeler, her çeşit vazo, gümüş, ve altın işlemler sayılabilir. Yunan sanatının bir özelliği de mitolojik konularından çeşitlenmiş olmasıdır. Olympos (olimos) dağında oturduğuna inanılan Zeus ve ona bağlı ilahlar her çeşit sanatın ana temalarını oluşturmışlardır. Etrüsk’ler ve Romalılar; sandalye, sedir, ayak taburesi, masa ve

sandık gibi mobilyaları doğrudan Yunan kültüründen almışlar ve formda birtakım değişiklikler yapmışlardır. Halk sınıfları arasındaki farklar ise yaşanan evler ve mobilyalarda ortaya çıkmaktadır. Mobilyada yüksek sınıfa ait olanlar dışında aynı formların kaba ve süslemesiz taklitleri kullanılmaktadır. Bu uygulama genelde tüm İlk Çağ boyunca görülmektedir (Blakemore, 1997:52).

1.2.2. Orta Çağ Mobilyası

Antik çağ ile Rönesans dönemi arasında yer alan Ortaçağlarda toplumun büyük bir kesimi skolastik düşüncenin etkisi altında kalmışlardır ve bu durum orada yaşayan insanların cahil olmasına etken olmuştur. Ortaçağ kralları ve toprak sahipleri istilacı ve göçer bir hayat sürmüşlerdir. Yer değiştirirken mobilyasını da yanında götüren toprak sahipleri, kolay taşınabilir eşyaları tercih etmişlerdir. Bir meskenin çeşitli nedenlerle terk edilmesi durumunda ise, tüm mobilyaları taşımak yerine mesken içinde güvenle bırakmak düşüncesi gelişmiştir. Bu nedenle özellikle ortaçağın başlangıcından, hemen hemen Gotik sanatının ortalarına kadar, Batı ve Orta Avrupa’da kolay taşınabilen mobilyaların yanında ağır, masif, büyük ve yerine monte olanlar da kullanılmıştır. Bu dönemde amaç kiliseyi ve devleti yüceltmek olduğundan, aşırı süslemeye, figürlerde anıtsallaşmaya gidilmiştir. Kiliseye, saraya ve zengin kentlilere hizmet eden sanat ve onu takiben mobilya aristokrat bir kültürün anlatımı olmuştur. Gösteriş meraklısı Ortaçağ varlıklıları için bu tür değerli ve süslü mobilyalar, otorite üstünlüğünü kanıtlama anlamı da taşımıştır (Blakemore, 1997:74-75).

1.2.3. Rönesans Mobilyası

Orta çağ döneminde gösterişli, ağır mobilyalar skolastik düşünce etkisinde tasarlanır ve uygulanırken; XIV-XV. yüzyıllarda İtalya’da doğan ve kültür sanat devrimi olan Rönesans’ta mobilya sanatı mimariye bağlı olarak gelişme göstermiştir. Rönesans’ın kaynağı olan İtalya’da mobilyada oldukça büyük aşamalar sağlanmıştır. Daha çok doğu süslemeciliğine dayanan oyma ve kabartmalar çok özenle işlenmiştir. Dolap kapaklarına yağlıboya ile gerçek bir tablo değeri taşıyan resimler yapılmıştı. Mobilya döşemesinde altın işlemeli iyi cins kadifeler, kabartma deriler, gümüş ve pirinç raptiyeler kullanılmıştır.

Günümüzde de uygulanan ve “marketri” denilen kaplama kakmacılığının ilk örneklerine İtalya’da rastlanmaktadır. Ancak kaplama tekniği gelişmediğinden renkli ağaç parçaları kakma şeklinde yüzeye gömülüyor, fazlalık rende ile düzeltiliyordu.

Rönesans’tan sonrada günümüze kadar mimarlar, tümünü eski uygarlıkların kalıtlarından ödünç aldıkları süsleme temel biçimleri kullanmışlardır. Bu nedenle Rönesans üslubunun da günümüze dek sürdüğünü söylemek olasıdır (Dinçel ve Işık, 1979:56).

1.2.4. Barok Sanatı

Barok Sanatı, Rönesans’ın 17.yy.daki aşamasıdır. Barok Sanatı Roma’da doğmuştur. Barok, mobilyalarında daha çok Fransız kralı XIV. Louis’i etkileri görülmektedir (Blakemore, 1997:150).

Barok sanatı orta çağdaki gibi daha çok bir saray sanatıdır. Barok mobilya sanatının başlıca karakteri; üst görünüşlerde genellikle dairesel dönüşlü köşeler, ön ve yan görünüşlerde içbükey, dışbükey yüzeyler, natüralist özellikte çok süslü kıvrımlı oymalar olarak özetlenebilir. Formun bütününden çok detayların ayrı ayrı birer değer olmalarına özen gösterilir. Dal, yaprak gibi doğal şekillerle, madalyon ve kartuş en çok kullanılan motiflerdir. Zengin süsleme konuları içinde kafes, balık deniz kabukları, çiçek sepetleri, kupalar, silahlar, armalar sayılabilir. Kral adının baş harfi olan (L) bir sembol olarak hemen her parçaya işlenmiştir. Bu dönem sanatçılarından André-Charles Boulle kitap dolaplarının yaratıcısıdır (Dinçel ve Işık, 1979:76-86).

1.2.5. Rejans Dönemi

XIV. Louis’in ölümünden önce yumuşak kıvrımlara dönüşmeye başlayan yüzeylerle keskin köşeler azalmış ve mobilyalar daha hafif bir görünüm kazanmıştır. Kralın ölümünden sonra ise bu alandaki harcamaların iyice kısıtlanması yüzey süslemelerinde daha ekonomik yöntemler kullanılmasına yol açmıştır. Bu dönem mobilyaları Fransa’da ilk “modern mobilyalar” olarak tanımlanır. Boyutlar küçülmüş, hatlar yumuşamış, kıvrımlı ve zarif bir görünüm almıştır. Geç dönem Rejans mobilyaları, Rokoko stiline (XV. Louis dönemi) habercisidir (Blakemore, 1997:216).

1.2.6. Rokoko

Rokoko stili, ilk olarak Fransa'da XV. Louis döneminde benimsenmiştir. Rokoko, deniz kabukları ve çakıl taşlarından yapılmış süslemeye verilen “rokay” adından türetilmiştir. Rokoko karışık ve dolambaçlı çizgiler, kabartmalı yüzeyler, derin oymalar, canlı ve zıt (kontrast) renklerle göz kamaştıran bir üslup olarak mobilyaya yansımıştır. Mobilya yüzeylerine gül ağacından kakma çiçek süsleriyle, lake üzerine boya ile Uzakdoğu konuları (ejderler, Çin vazoları, su kuşları, çiçek açmış ağaç dalları, Japon motifleri, şemsiyeler, salıncaklar) işlenmiştir. Rokoko döneminin tipik oturma mobilyasında hiç düz çizgi ve köşe yoktur (Dinçel ve Işık, 1979:88-89).

1.2.7. Ampir (Empire)

19. yüzyıl'ın başında ortaya çıkan “Ampir'den” sonra mobilyada, yaygın olarak kabul edilmiş stillerden söz etmek olanaksızdır. Ampir Fransa'da Napoléon'un imparatorluğunu ilan ettiği 1804'ten 1815'e kadar revaçta olan bir mobilya ve iç mimarlık üslubudur. Empire (Ampir) mobilya ağır, kübik ve masiftir. Kabul edilen tek eğri daire formudur. Oymalar yüzeysel ve kabadır. Roma miğferi, mareşal asası, kudret simgesi balta, borazan üfleyen kenomeler, çapraz kılıç, davul, mızrak başlıkları gibi savaş sembolleri mimaride ve mobilyada çok kullanılan motifler olmuştur. Yine çok kullanılan bir süsleme biçimi de “yaldızlı defne tacı”dır. Bu tacın ortasına çoğunluk imparatorun sembolü arı veya adının baş harfi (N) işlenmiştir. Ampir mobilya, Neo klasik üslubun antik motiflerle kaynaştırılmasından oluşmuş değişik bir kompozisyonudur (Dinçel ve Işık, 1979:129-131).

1.2.8. Regency

İngiltere'de 1800'lerden itibaren Sheraton üslubuna paralel olarak Regency' diye yeni bir üslup gelişmiştir. Bu üslupta antik mobilya örnekleri kopya edilmiş, antik Yunan, özellikle de Klismos tipinde sandalyeler çok tutulmuştur. Mobilyalarda antik Mısır süsleme öğeleri ve Çin etkisi tekrar hissedilmiştir. Regency döneminde altın varaklı oturma birimleri ve küçük masalar da çok kullanılmıştır. 1830'a kadar süren bu üslup bir anlamda Fransız Empire veya Alman Biedermeier üsluplarının çağdaşı olarak görülebilir (www.msxlab.org, 2009).

Resim 1.1. Mahogany Sandalyesi

Kaynak: www.apter-fredericks.com/images/items/f_960.jpg

1.2.9. Art Nouveau

IX. yy ortalarında İngiltere’de Jhon Ruskin, Fransa’da Baron Léon de Laborde, endüstri el sanatlarını öldürdüğü düşüncesi ile doğaya tekrar dönmenin insanlığa ve sanata yeni olanaklar kazandıracağı tezini ortaya atmışlardır. 1870’lerden itibaren mobilya üretiminde tüm üsluplar denenmiştir. Art Nouveau da, 19.yy sonlarına doğru sanatçıların yeni arayışlar içine girerek, geçmişin ağır ve gösterişli sanat, dekorasyon ve yaşam fikrinden uzaklaşarak, sade, fonksiyonel, ekonomik ve aynı zamanda estetik yenilikler oluşturma arzusuyla ortaya çıkmış bir sanat akımıdır. Bu üslubun en karakteristik özellikleri, dalgalı kıvrım formlar, kuğular, tavus kuşları, çeşitli su kuşları, fantastik figürler, çeşitli egzotik bitkiler, zambaklar, nilüferler, kadın figürleri, stilize bitki motifleridir (Mang, 1979:72-93).

20. yüzyıl’ın başlarında üretilen mobilyalar gerçek ve zengin sanat alıcılarıyla orta sınıfa hitap eder. Tasarımcı her iki kesimi de dikkate almak zorundadır. İskoç’un liman şehri “Glasgow Sanat Okulu”nda Japon sanatından etkilenen bir grup mimar ve sanatçı yeni bir stil geliştirdiler, az süslemeyi ve siyah beyaz renkleri tercih ettiler. Art Nouveau’nun son dönemlerinde grubun başında bulunan Charles Rennie Mackintosh eserlerinde ince zarif yatay ve dikey hatlardan kurulu formlar kullandı (Hauffe, 1998:55).

Mackintosh'un 1897 yılında tasarladığı sandalyeleri sade süsleme öğeleriyle Art Nouveau'nun son dönem örneklerini gösterirler. Geometrik Art Nouveau örneği olarak Hellensburg'daki tepe evi'nin yatak odası için 1903 yılında yaptığı sandalyede

yatay ve dikeyin vurgulandığı geometrik formlar, yalınlık ve az süs göze çarpar (İrez, 2001:85).

Resim 1.2. Mackintosh'un Hellensburg'daki Tepe Evi'nin Yatak Odası İçin Yaptığı Sandalye

Kaynak: http://www.theglasgowstory.com/images/TGSE01090_m.jpg ,2009

1.2.10. Art Deco

Art Deco, Art Nouveau'nun ardından gelişen bir sanat akımıdır. Art Deco'nun çıkış bölgesi Fransa'dır. Daha sonraları bu akım tüm Avrupa ve ABD'de etkisini göstermiştir. 1920'lerde başlayıp mimaride, iç mimaride, heykelde, grafikte, endüstri tasarımında, resim sanatında ve diğer sanatlarda yaygın bir biçimde uygulanmıştır. Art Deco akımı 1960'ların sonunda 'Art Deco' adıyla anılmaya başlamıştır. Terim 1925 yılında Paris'te açılan bir serginin (Exposition Internationale des Arts Décoratifs et Modernes) adından esinlenerek türetilmiş kimi zaman 'Style Moderne' olarakta anılmıştır.

Deco; gökdelenler, büyük mağazalar, sinemalar, mobilyalar ve mutfak gereçlerine değin pek çok bina ve eşyayı etkilerken; daha çok barok, yeni klasik ya da yeni gotik süsleme örgelerinden yararlanmıştı. Ayrıca 16. Louis ve Ampir üslupları ile Afrika, Aztek ve Çin sanatlarından öğeler aktarılmıştır. Daha çok bir yüzey süsleme sanatı olarak ortaya çıkmıştır. Geometrik formlar, köşeli ve zigzaklı yüzey şekilleri sıkça kullanılmıştır. Özellikle mobilyada, (marküteri) yüzey süsleme sanatı doruk noktasına ulaşmıştır.

Art Deco'nun mobilyadaki önemli temsilcileri; Jaques Emile Ruhlmann, Andre Groult, Eileen Gray, Sue Louis (Ülkemizde D.G.S.A.'da öğretim görevlisi olarak çalışmıştır) gibi tasarımcılardır.

Art Deco mobilya yapımcılarının amacı; karmaşık yapı ve pahalı materyalleri kullanarak, genel modaya uygun, eserlerle ustalıklarını en üst seviyede ortaya koymaktır. Bu tasarımcıların diğer bir amacı da, geleceğe miras bırakılacak, kıymetli ürünler yaratmaktır.

Art Deco'da malzeme olarak ahşapta daha çok abanoz, maun, gül, çınar gibi ağaçlar tercih edilmiştir. Bu ağaçların tercih edilmesinin başlıca nedeni, dokusu albenili, pürüzsüz ve düzgün yüzeyler elde etmektir. Mobilya yapımında kaplama ve cilalama tekniği de büyük önem arz etmektedir. Özellikle Eileen Gray ve Jacques Dunand gibi isimler cilalama ve kaplama tekniğini adeta bir sanata dönüştürmüşlerdir. Fakat 20. yüzyıl itibarıyla abanoz ağacının tükenmesi tasarımcıları ayak ve destek parçaları için başka ağaç türlerine yönlendirmiştir. Ahşap malzemeler yanında metal, cam, organik malzeme olarak ta köpekbalığı derisi, yılan derisi, midilli derisi sedef, fildişi, kaplan ve leopar postları; parlak renkli ipekli kumaşlar ile altın ve gümüş gözde malzemeler olarak kullanılmıştır.

Art Deco, etkisini iki dünya savaşı arasında, diğer bir deyişle 1920 ile 1939 yılları arasında göstermiştir. Gerçekte bu periyot'un 1900'den 1950'li yıllara kadar uzandığı görüşü de benimsenmektedir. Art Deco sanat akımına, günümüzün birçok tasarımında rastlamak mümkündür (Tunalı, 2008:85).

1.2.11. Kübik Mobilya

Kübizm (Fr. Cubisme) 1906 yıllarında ortaya çıkan, resim ve heykeli, doğa biçimlerinin doğrudan doğruya taklidi dışında, bir plastik olgu olarak ele alan bir sanat akımıdır.

Şekil 1.2. Kübik Mobilya

Kaynak: Dinçel ve Işık, 1979:181

Kübik mobilya ise kübik mimariden esinlenerek gelişti. İlk yıllar a aca küresel biçimlerin verilmesi güçlüğü nedeniyle uygulama olanağı bulunamadı. 1950 yılından sonra sentetik gereçlerin yaygınlaşması ile kübizm anlayışı mobilyaya da girmiş oldu (Dinçel ve Işık, 1979:180).

1.3.TASARIMA ETKİ EDEN FAKTÖRLER

Günümüzde endüstriyel metotlarla üretilen mobilyalar, ev, işyeri, okul ve diğer sosyal mekanlarda kullandığımız eşyaların büyük bir bölümü olarak, en yakın çevremizi teşkil etmektedirler. Bu yüzden, çevresini tanımlayan insanlar tarafından değerlendirmeye tabi tutulurlar. Bu değerlendirmede göz önüne alınan değer ölçüleri, kullanıcının niteliklerine, kullanım türünün özelliklerine ve çevredeki diğer etkilere göre de i ir (Altınok, 1989:15).

Mobilyaların biçimlerine etki eden faktörleri, objektif ve sübjektif olarak iki başlık altında değerlendirebiliriz. I lev, malzeme,  evre ve ekonomiyi ölçülebilen değerler olarak ele alabiliriz. Bu ölçülebilen ve ölçülemeyen etkiler birleşerek, ortaya bir ürün çıkarır. Buna tasarımılanmış biçim diyebiliriz. Sübjektif etmenleri ise tasarımcı ve kullanıcı, toplumun değer yargıları, iletişim, özgünlük ve orijinallik eğilimi olarak sıralayabiliriz. Sübjektif etmenler olmasaydı, aynı malzeme,  evre ve ekonomi koşullarında aynı işlevi yapacak her mobilya aynı olurdu.

1.3.1. Objektif Faktörler

Objektif faktörler olarak ele aldığımız malzeme, işlev ve  evre mobilyanın bi imleni inde rol oynar. En etkinini ise i levdir. I levsiz biçim olmaz, genel kuraldır.

1.3.1.1. İşlev

Mobilyalarda işlev ve onu etkileyen faktörler iyi değerlendirilmediğinde kullanıcısında fiziksel ve psikolojik rahatsızlıklara neden olacak, fonksiyonel açıdan kullanışsızlık gibi olumsuz etkiler ortaya çıkartacaktır.

İşlev endüstriyel mobilya tasarımının temeli, kaynağı ve var oluş sebebidir. Endüstriyel mobilyalar için işlev tasarım amacına uygunluk, gereksinimin karşılığı, mobilyanın iş görebilme yetisi olarak tanımlanabilir. Mobilyalarının tasarımında kullanıcının fiziki zorlanma eşlikleri, parça ve organların hareket alanları ve kapasiteleri gibi kavramların bilinmesi gereklidir. Bunun yanında kullanıcısında zevk ve duysal tatmin oluşturması amacıyla görsel özellikler kazandırılması, gereksinimin bir diğer boyutu olan estetik işlevi oluşturmaktadır. Estetik işlevi kullanıcının psiko-sosyal yapısı ve kültürel tercihlerine göre değişebilmektedir (Çiçek, 2004:259-260).

Günlük hayatta kullanılan diğer eşyalar gibi mobilya da belli bir fiziki ihtiyacın sonucu ortaya çıkmıştır. Bu sebeple, her mobilyanın ana fonksiyonu kendine has ihtiyacı karşılamaktır. Örneğin, oturma ihtiyacını karşılamak için oturma mobilyası (sandalye, koltuk, kanepeler, puf vb) yatma ihtiyacını karşılamak için yatma mobilyası (karyola ve ranzalar) yemek yeme ihtiyacını karşılamak için yemek mobilyası (yemek masaları) üretilmiştir. Evlerde, bürolarda değişik mekanlar için kullanılmak üzere yapılan farklı tasarım masalar da örnek olarak verilebilir (Altınok, 1989:17).

1.3.1.2. Malzeme

Arcan ve Evciler malzemeyi herhangi bir üretim etkinliğinde kullanılan nesne ve araçların tümü olarak tanımlamışlardır (Arcan ve Evciler, 1992:20).

Bir üretim sisteminin iki önemli unsurundan birisi olan malzeme, üretimi düşünülen tasarımın fiziki özelliklerine uygunluğu kadar aynı zamanda tasarımı bu malzemeden üretebilir olmalıdır. Çünkü malzeme tasarımı sadece şekli nitelikler açısından değil, öncelikle fonksiyonel kullanım açısından etkiler. O halde malzeme faktörlerini iki grupta ele almak gerekmektedir.

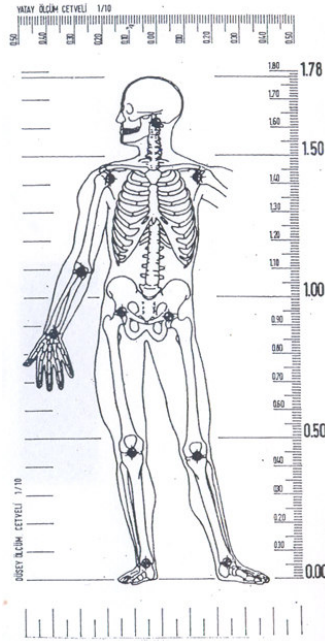
1. Malzemenin tasarımın fonksiyonuna ve kullanım şartlarına uygunluğu.
2. Malzemenin tasarımın şekline veya şeklin malzemeye uygunluğu.

Altınok mobilyalarda malzeme kullanımı adına, mobilyanın gerek temel görevi gerekse bu görevi yerine getirdiği çevrenin fiziki, kimyevi ve diğer şartları, mobilyayı oluşturan malzeme veya malzemelerin belli yapıda olması gerektirdiğini ifade etmektedir (Altınok, 1989:43).

1.3.1.3. Antropometri

Antropometri; insan vücudunun boyutsal nitelikleriyle ilgilenen bir bilim dalıdır. İnsanın anatomik (iskelet-kas sistemi) yapısından kaynaklanan antropometrik boyutlarına insan “vücut ölçüleri” denmektedir. Şekil 3’de insanın anatomik yapısı bir iskelet sistemi olarak ele alınmakta ve hareketlerini oluşturan eklem yerleri belirlenmektedir. İnsanın antropometrik boyutları, statik ve dinamik boyutlar olmak üzere ikiye ayrılır.

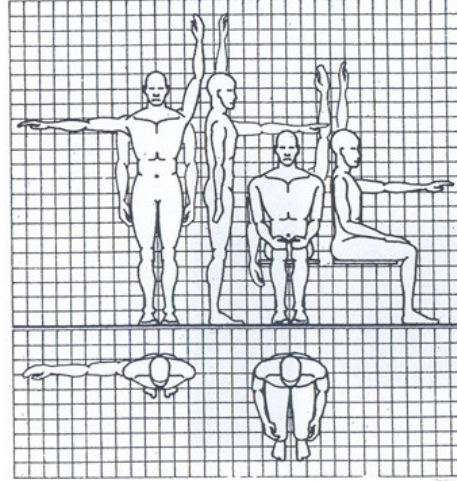
Statik antropometrik boyutlar; insan vücudunun “standart” duruşta hareketsiz olarak bulunurken alınan ölçülerdir. Bu da tanımlanan boyutlar hareketsiz olarak, “ayakta duran” ve “oturan” insanın ölçüleridir. Örneğin; ayakta boy, göz, dirsek, diz yüksekliği, omuz genişliği, boyutları ile oturan insanın boy, göz, dirsek ve diz yüksekliklerini içerir. Şekil 4’de insanın statik antropometrik boyutları gösterilmektedir.

Şekil 1.3. İnsanın Anatomik Yapısı Ölçek (1/20)

Kaynak: (Arcan ve Evci, 1992:23)

Statik antropometrik veriler, mobilyanın kullanıcıyla birebir ilişkide bulunan kullanıcının doğrudan dokunarak tanımlaması gereken kısımların boyutlandırılmasında kullanılır.

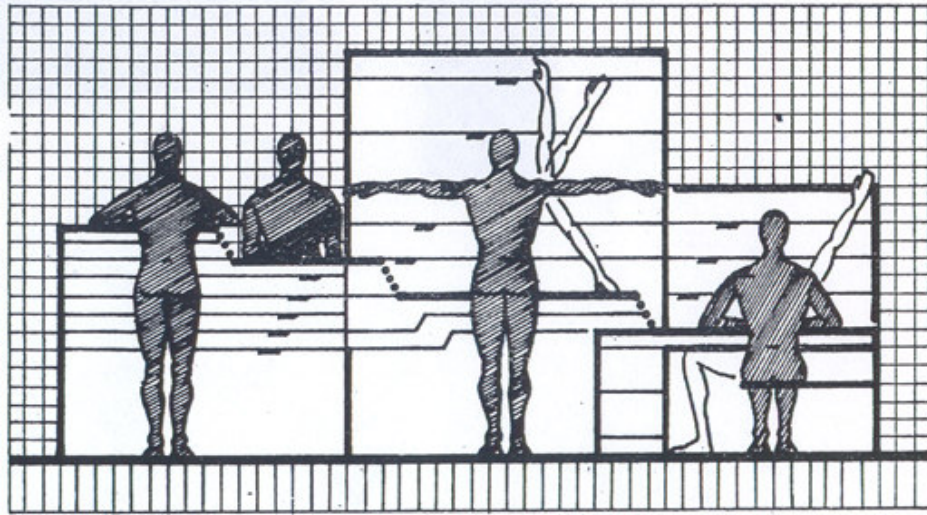

Şekil 1.4. Oturan ve Ayakta Duran İnsanın Statik Antropometrik Boyutları Ölçek(1/50)

Kaynak: (Arcan ve Evci, 1992:24)

Dinamik antropometrik boyutlar; İnsan vücudunun belli bir eylem içinde hareket halinde iken alınan vücut ölçüleridir. Burada hareket eden insanın yatayda ve düşeyde en fazla erişme uzaklıkları ile çömelme, uzanma ve sürünme durumundaki ulaşabilme boyutlarıdır. Dinamik antropometrik veriler, vücudun belli bir hareket esnasında kazandığı biçimlerin boyutsal niteliklerini ortaya koyar ve mobilyanın boyutlarını da bu ilişkiler çerçevesinde etkiler. Bürolarda kullanılan ile oturma derinliği statik antropometrik verilere göre mekanik olarak uygulanır. Fakat oturma yerinin normal çalışma pozisyonuna geçiş esnasındaki vücut hareketlerine uyum sağlanabilecek formlara kolayca girilebilmesi için gerekli açısal değişikliklerinde insana yönelik dinamik antropometrik veriler kullanılır.

Mimar Kaara Klint'in 1918'de yaptığı, mobilya tasarımında standartlaştırma çalışmaları insanın antropometrik ölçülerinden kaynaklandığı için önemli bir çalışmadır. Klint'in insan ölçülerine göre eşyaları boyutlandırması: Otururken masa, ayakta iken bar yüksekliklerini insanının dirsek yüksekliğine göre, kitaplık, kapı, tavan yüksekliklerine ise insanın ayakta ulaşabilme uzaklıklarına göre düzenlemiştir (Arcan ve Evci, 1992:23-24-28).

Şekil 1.5. Kaara Klint'in 1918'de Yaptığı Endüstriyel Üretim İçin İnsan Ölçülerine Dayalı Mobilya Tasarımı Ölçek (1/50)

Kaynak: (Arcan ve Evci, 1992:28)

1.3.1.4. Çevre

Tümü evrenin içinde olmak üzere, her biçim başka bir biçimin içindedir. Dıştaki biçimi içindekinin çevresi diye tanımlayabiliriz. Doğa kentin çevresi, kent binanın, bina mobilyanın çevresidir. Mobilyaların çevresi ise mobilyalardan oluşmuş “yakın ilişki” alanlarıdır. İnsan ve çevresi, birbirlerini sürekli etkiler ve biçimlendirir. Mobilyanın biçimlenmesine ise, çevreye göre de olma zorunluluğu vardır diyebiliriz. Mobilyaların çevresinde yine mobilya ve kullanıcıları vardır. Çevre, insan ve yaşadığı doğal ortamı kapsamakta ve belirlemektedir.

1.3.1.4.1. Yöresel Öğeler

Çağdaş teknolojinin toplumun güncel tek düzeliğine karşı kavramsal düşünce alanında belirgin bir çoksesliliği (pluralizmi) teşvik ettiği söylenmektedir. Özellikle kültürel kimlik savında olan toplumlar kendi kültür ortamlarında üretilen özgün biçimlerin kullanımına dogmatik bir tavırla yaklaşmaktadırlar (Tasarım, 1991:102). Özellikle geleneksel anonim tasarım çağdaş tasarım için bir kaynak olarak görülmektedir. Bu ancak geleneksel biçimler bağlamında bir anlam taşımaktadır. Böylece o kaynaklara dönüş bir historisizm içermektedir. Bu bir sürekliliğin gerekliliğine inanan ama geçmişe bir model (paradigma) olarak bakmayan bir historisizmdir.

Anonim tasarım uzun ömürlüdür ve ekolojik gereksinmelere uygun olarak gelişmiştir. Ayrıca doğa ile olumlu bir simbiyosis içindedir. Fakat anonim tasarım yaratıldığı geçmiş ortamla çağdaş ortam aynı nitelikleri taşımamaktadır. Burada temel belirleyici zamandır. Geçmişin anonim tasarımı uzun bir deneyimin süzülüşlüğünü yansıtmaktadır. Yeni anonim tasarım ise zaman boyutu çok kısa olan bir süreçtir (Tasarım, 1991:102).

1.3.2. Subjektif Faktörler

Objektif faktörlerin yanında, kişi veya toplumlara göre değişen değerlendirme anlamına gelen subjektif faktörler de mobilyanın biçimlenmesini önemli ölçüde etkilemektedir.

1.3.2.1. Kullanıcı Kişiliği / Yaşam Biçimi

Kullanıcı ilk olarak kendini ifade edebileceği mobilyaları tercih etmektedir. Kültürünü, birikimini, yaşamışlıklarını ortaya koyabileceği bir tarz edinme çabasıdır. Edindiği çevrede bir statü kazanmak ve kendini kabul ettirebilmek psikolojisiyle, diğerinde olanın kendisinde de olmasını, hatta en farklı, en dikkat çekici ve belki de en pahalı mobilyayı edinme isteği taşımaktadır. Burada moda devreye girmektedir. Mobilyaların biçimlenmesi moda dediğimiz o karmaşık süreçte, tasarımcının kafasındaki bir fikrin sonunda tüketicinin cüzdanına ve zevkine tercüme edildiği o dolambaç (labirent) şeklindeki geçitte rol oynayan bir başka önemli faktördür (Davis, 1987:27).

Renk, malzeme, doku, süs öğeleri gibi biçimi oluşturan elemanların moda faktörü yaratabilecek öğeler olabileceği gibi bir mobilya salt tasarımcısı veya ürünün biçimi ile de moda olabilmektedir.

Dökmen, toplumsal yaşam, bir toplum içinde yaşama, o toplumun üyesi olma, yani bir birey olmayı dilemek olarak açıklamaktadır (Dökmen, 2006:37). Tasarımcı da ürettiği mobilyayı satabilmek adına kullanıcının alım gücünü ve beğenisini göz önünde bulundurmak zorundadır.

Onur ise, bir toplumun sosyal statüsü de tasarımın şekillenmesinde büyük rol oynar. Ekonomik seviyesi düşük toplumlarda pahalı malzemeden tasarım ve üretim yapılamamaktadır. Çünkü bu ürünleri alabilecek maddi güç insanlarda

bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu tip yerlerde tasarımcı da tasarladığı formu dilediği gibi şekillendirip, düşündüğü malzemeleri kullanamamaktadır. Bu dolaylı olarak tasarımın formunu da etkilemektedir. Tasarımcının oluşturduğu tasarım her malzemeye uygulanabilir olmayabilir. Bu durumda malzemeye göre tasarım yapmak gibi bir durum söz konusudur. Ancak ekonomik düzeyi yüksek ve gelişmiş ülkelerde tasarımcı oldukça özgürdür ve tasarlarken bu tip kaygılar taşımamaktadır. Ünlü ve büyük tasarımcıların çoğunlukla böyle ülkelerden çıkıyor olması da bu durumdan kaynaklanmaktadır (Onur, 2000:20).

1.3.2.2. Tasarımcı Kişiliği

Ersoy'a göre sanatçı: İnsan zihninin en derin tabakalarında yer alan, kendine özgü içgüdüsel yaşamı eşsiz yeteneğin ona verdiği güçle maddeye dökülebilen kişiye denir. Sanatçı görünmeyen bu hayalleri derinlemesine işleyip bir etkinlik kazandırarak görünür biçimler haline sokar. Eğer kişide herhangi bir alanda doğuştan gelen bir yetenek yoksa aldığı eğitim onun kültürü olur. Sanatçı ilgi kurduğu nesneleri algılayabilen, tasarlayabilen ve nesneleri bu yolla tam kavrayabilen özel yetenekli bir kişidir (Ersoy, 2002:9).

Tasarımcı ortaya çıkaracağı ürünü düşünür, analiz eder, çizer ve belirler. Tasarım yapabilmek için bir eğitim almak gerekmektedir. Aile içinde başlayan eğitim, okul yılları haricinde de ölene kadar devam eder. Bireyler arasında, okulda öğrenme bakımından farklar vardır. Bu farkların ileriki yıllarda daha da artmaya yüz tuttuğunu hatta öğrenciler arasında daha sonraki başarı farklarının birbiriyle ilişkili olduğunu görülmektedir (Doğan, 1998:297). Bir tasarımcının eğitimi diğer alanlarda olduğu gibi mobilyaların biçiminde kimlik oluşumunu da iki yönlü etkiler. Tasarımcı almış olduğu eğitimle yeteneğini geliştirip, yönlendirir, bilgi beceri kazanır. Talep edenlerin seçici olmasından dolayı arz edilen ürünün kimliği gelişir, kalitesi artar. Tasarımcıya kimliğini veren yeteneğidir.

Onur'a göre özel yetenekli kişilerin bu yeteneği, doğadaki formları diğer insanlardan farklı algılamasını sağlamaktadır ve bunu tasarımlarına yansıtmaktadır. Milyonlarca insan çimlerin üzerinde yürür. Ancak bir kişi çimlerden mobilya olabileceğini düşünebilir. Doğayı algılama biçimi, tasarımcının yeteneği, eğitimi, kişiliği ile doğrudan ilişkilidir. Kendi alanlarında eserleri ile diğer sanatçıların arasından

sıyılmış birçok sanatçı vardır. Bu kişiler yaptıklarıyla da bir tarzın öncüsü olabilmişlerdir. Tasarımları ile belli bir sanatçının, grubun, akımın, dönemin izlerini taşıyan bir mobilya, dönemine üslup kazandırmış demektir (Onur, 2000:118).

1.4. MOBİLYA SEÇİMİNİ ETKİLEYEN UNSURLAR

Günümüzde gerek gelişen teknoloji, gerekse artan rekabet ve görsel medyanın etkisi mobilya seçimini etkileyen unsurları arttırmıştır. Günümüzde pek çok farklı ihtiyaca yönelik donanım (ekipman) üretilirken, mobilya seçiminde ve tasarımında, alıcıların fikirlerini etkileyen unsurlar çeşitlilik göstermektedir. Araştırmanın bu bölümünde, mobilya seçiminde etkili olan unsurlara değinilerek, bu unsurların seçim üzerinde ne gibi etkilerinin olduğu araştırılmıştır.

1.4.1. İhtiyaçlar

Mobilya satın almadan önce aile bütçesi de ön planda tutularak mobilyanın kullanılma amacı, dekorasyondaki yeri ve önemi dikkate alınıp, ihtiyaç tespit edilmelidir. Bu durumda yalnız yeni alınacak olan değil, varsa eski eşyaları da dikkate almak ve düşünmek gerekir. Mobilya seçiminde ihtiyaçlar, ekonomik durum ve zevk çok önemlidir. Diğer taraftan ise kullanışlılık, sağlamlık, uzun ömürlülük ve ürün garantisi gibi hususlar da önemle göz önünde tutulmalıdır (www.mobilyasi.info, 2009).

Fonksiyonellik, güvenilirlik, dayanıklılık, estetik özellikler ve emniyet gibi ürün özellikleri mobilyanın ürün değerini yansıtan özelliklerdir. Bu özelliklerin ürüne yansıtılma seviyesi ürünün kalitesi olarak adlandırılmakta ve bu seviye tüketici özelliklerine bağlı tüketici tercihlerine göre değişmektedir. Tüketici tercihleri üzerinde etkili olan tüketicilerin bu özellikleri sosyo-demografik yani yaş, cinsiyet, aile yapısı, eğitim meslek, vb özellikleri, ekonomik yani gelir seviyesi, genel ekonomik durum, vb gibi ve davranışsal olarak yani kültürel, sosyal sınıf, güdüleme, algılama, tutum, kişilik, vb. özellikler olarak sıralanmaktadır.

Tüketicilerin bu özelliklerinden kaynaklanarak kimi tüketici mekan darlığı nedeniyle küçük ve çok fonksiyonlu mobilyalara yönelip tercihte ürün özelliklerinden fonksiyonelliği ön plana çıkarırken, kimileri imaj yaratan büyük ve gösterişli mobilyalar isteyerek özgünlüğü ve estetiği ön plana çıkarmaktadır. Bazı tüketiciler fonksiyonun öncelikli olduğu minimalist ve sade tasarımlar isterken bazıları süslemeciliğin ön planda olduğu tasarımlar istemektedirler. Yine tüketiciye bağlı olarak

renk, form, malzeme, desen, antropometrik uyum, armoni gibi ürün özellikleri tercihleri farklılık göstermektedir. Tüm tüketicilerin isteklerinin tamamının yansıtıldığı bir ürün modeli hiçbir zaman mümkün olmayıp, aynı ürün türünden farklı istekleri karşılayabilmek için ürün çeşitlendirmeye gidilmektedir (Burdurlu, E. İlçe, A.C. ve Ciritcioğlu, H.H. 2009).

1.4.2. Moda Olgusu ve Reklamlar

İnsan ve toplumla doğrudan ilişkili olan moda olgusu toplumlarda gerçekleşen düşünce, alışkanlık, yaşam tarzı v.b. birçok oluşumun yansıdığı ayna durumundadır. Moda (mode) Latince oluşmayan sınır anlamındaki “Modus”tan gelmektedir. La Mode olarak da ortaçağ Fransızcasında kullanılmıştır. Latince moda, modus ve modernus kelimelerinden türetilen moda ve modern kelimeleri hemen şimdi düne ait olmayan anlamlarını taşımaktadır. Ancak bugünkü anlamıyla yol, şekil, tarz, usul, hareket, davranış, konuşma, yazma, yaşam biçimi v.b. genel anlamının altında insanların gündemde olan giyinme biçimlerini tanımlamak için kullanılan bir kelimedir (Pektaş, 2009).

Reklam, halkın hizmetindeki kitlesel üretim ve dağıtım sisteminin vazgeçilmez bir parçasıdır. Mal üreticilerinin ve hizmetleri sunanların, halka sundukları şey hakkında bilgi vermek ve onların halkı, sunduklarına yöneltmek için reklama ihtiyaçları vardır (Mattelart, 1994:103).

Reklam sektörü çağdaş ve güncel olabilmek için modayı izlememiz gerektiğini söylemektedir. Reklam ve moda endüstrileri yeni bir tüketim toplumunun üretilmesini ve bireylerin bu topluma katılmalarını öngörür. Moda birçok düzeyde ele alınan oldukça karmaşık bir süreçtir. Bir yandan birçok insanı aynı anda etkilemesi ile toplumsal bir öngörüdür, diğer yandan ise kişisel etki yaratan bir kavramdır. Moda olan nesneler aynı zamanda estetikdir ve kökleri sanatla tarihe dayanır (Ak, 1998:285 - 286).

Resim 1.3. Çilek Basın Reklamı

Kaynak: (Hürriyet Ege, 2009:3)

Resim 1.4. Doğtaş Reklamı

Kaynak: (www.Doğtaş.com.tr, 2009)

Akyüz, günümüzde reklamın tüketici için hem bilgi verici hem de bir eğlence olduğunu söylemektedir. Tüketicilerin bilgi edinme araçlarından olan reklamların taşıdığı önem büyüktür. Reklama yer vermeyen işletmelerin piyasada tanınmaları zor olmaktadır. Bu gibi firmaların marka imajı oluşturmaları oldukça zordur. Bu açıdan bakıldığında işletmelerin iyi ya da kötü mutlaka reklama önem vermesi gerekmektedir. Bu açıdan mobilya işletmeleri uygun reklamlar yaparak tüketici üzerindeki etkinliğini ölçecek çalışmalara önem vermelidir (Akyüz, 2006:377).

Ocakoğlu ise mobilyalar hakkında bütün bir yıl boyunca iletişim çalışmalarını sürdüren nadir sektörlerden biri olduğunu ifade ederken televizyon ve basın ile daha etkili olduğunu ifade etmektedir. Mobilyanın yılın her anında alınabilir, taşınabilir ve değiştirilebilir olması iletişimin devamlılığını da beraberinde getiriyor. Bütün yıl süre giden bu çalışmalarda markalar hem televizyon hem de basın mecrasını birlikte tercih ediyor. Ekrandaki filmlerde yeni mobilya satın alma sevinci yansıtılarak alıcı heyecanlandırılmaya çalışılırken, ekran altından hızlıca geçen vade, ıskonto gibi fırsatlar geniş geniş gazete sayfalarına yansıtılıyor (Ocakoğlu, Zaman,13.08.2007).

1.4.3. Teknoloji

Teknoloji adına bilgisayar, bilgisayara dayalı teknolojiler ve bilgisayar desteklerinde çok hızlı gelişmeler yaşandığı görülmektedir. Doğal olarak bu gelişmeler hızlı bir şekilde ürün ve hizmet üreten işletmelerin hizmetine sunulmakta ve işletme faaliyetlerinin hemen hepsinde hızlı iletişime dayalı bir yapısal değişim göze çarpmaktadır. Bu değişim sadece işletme bünyesinde olmayıp, işletmenin yakın ve uzak

çevresinde de yaşanmaktadır. Önceleri postayla, faksla veya yüz yüze gerçekleşen satın alma satış veya diğer faaliyetlere yönelik görüşmeler artık işletme içi, işletme yan kuruluşları, işletmeler arası, ulusal veya uluslararası çapta bilgisayar teknolojileri destekli ağlarla yapılmaktadır. İletişim açısından bu dünya çapında çevreye uyumun yanında, işletmenin pazarlama, üretim destek ve üretim faaliyetlerinde yine hızlı iletişim ve minimum zaman kullanımını esas alarak bu faaliyetleri gerçekleştirilmesine yardımcı olan bilgisayar destekleri de mevcuttur (Tunçel, 2000:285-286).

1.4.4. Mimar ve İç Mimarlar

Eğitim ve deneyim ile donanmış profesyonel bir iç mimar, toplumun yaşam değerlerini yükseltmek, sağlık ve refahını sağlamak için; iç mekan ve çevresi ile ilgili işlevsel ve kalitesine ilişkin problemleri saptayan, araştıran ve yaratıcı kimliği ile çözümleyen, malzeme, mobilya (donatı) yapı sistem bileşkeleri, yönetmelikleri, iç mekan yapı elemanları, estetik konusundaki uzmanlık bilgisi ile, program, tasarım analizi, mekan planlaması ve yapı denetimi yapan, iç mekana ilişkin çizim ve dosya hazırlayan kişidir (İçmimarlar Odası Bülteni, 2005:23).

Mimar tarafından oluşturulan mekanın kullanışlı olabilmesi için tüm yapısal konforların yanı sıra donatı-mekan ilişkisi iyi kurulmalıdır. Mekanlar çoğunlukla kullanıcılar tarafından donatıldıklarından, o mekanın yaşanabilirliği bir anlamda kullanıcı kontrolündedir. Mekan ne kadar iyi düzenlenirse, o derecede kullanışlı olur (www.mobilyasi.info, 2009).

1.4.5. Grafik Tasarımcılar

Grafik tasarım bir mesajı iletme, bir görseli geliştirmek veya bir düşüncüyü görselleştirmek için metnin ve görsellerin algılanabilir ve görülebilir bir düzlemde, iki boyutlu veya üç boyutlu olarak organize edilmesidir. Bu organizasyonu yapan kişiye grafik tasarımcı denir (Becer, 1997:37).

Mobilya sektöründe ise grafik tasarımcı tasarlanacak ürünün uyumu belirlendikten sonra devreye giriyor, direkt olarak ürünün tasarımcısıyla birebir yapılan bir çalışma ile sonuca ulaşıyor. Tasarlanan grafik tasarımın uygulama ve imalat kısmı daha çok grafik tasarımcının sorumluluğunda oluyor (F Mungan, görüşme, 19 Mart 2009).

İKİNCİ BÖLÜM

MOBİLYA SEKTÖRÜNDE KULLANILAN BASKI TÜRLERİ VE TEKNİKLERİ

2.1. BİLGİSAYARLI NÜMERİK KONTROL (CNC)

Bilgisayarlı Nümerik Kontrol'ün çalışma prensibi (Computer Numerical Control) temel düşünce takım tezgahlarının sayı, harf vb. sembollerden meydana gelen ve belirli bir mantığa göre kodlanmış komutlar yardımıyla işletilmesidir. Ayrıca tezgah kontrol ünitesinin (MCU) parça programını kontrol edebilen sistemdir (Akkurt, 1996:23).

Bilgisayarlı nümerik kontrollü tezgahların kontrol ünitesinin kompütürize edilmesi sonucu programların muhafaza edilmeleri sağlanır ve parça üretiminin her aşamasında programı durdurma, programda gerekli olabilecek değişiklikleri yapabilme, programa kalınan yerden tekrar devam edebilme ve programı son şekliyle hafızada saklamak mümkündür. Bu nedenle programın kontrol ünitesine bir kez yüklenmesi yeterlidir (Akkurt, 1991:23). CNC makinelerle direkt olarak programı CAM sistemiyle bilgisayardan vermek mümkün olmaktadır. Bu gelişmeler CAD-CNC sistemiyle veya CAD-CAM-CNC sistemi entegrasyonunu sağlamıştır. Sistemler arası uyumun sağlanmasında da “Üretim Destek Sistemi” olarak adlandırılan bilgi toplama, değerlendirme ve saklama fonksiyonlarının yerine gelmesinde kullanılan yazılım paketleri olan Bilgisayar Destekli Yönetim Bilgi sistemleri (CAMIS) kullanılmaktadır (Burdurlu ve Ejder, 1999:213).

Resim 2.1. CNC Makinesi

Kaynak: (Cardin Mobilya, 2009)

CNC'de işlem hem yüzey hem de kenar olarak yapılabilir. CNC çoklu işlem makinesi olduğundan çok farklı delik ve yüzey kenar işlemleri yapılabilir. Oyma işlemi; teknik tabiri ile frezeleme işlemleri farklı freze bıçak türleri ile yapılmaktadır.

Delik işlemleri yarım veya tam boy matkaplarla yapılmaktadır. Farklı eksenlerde çalışan makine tipleri mevcuttur. CNC makineleri genel olarak x y z olmak üzere 3 ekseninde çalışmaktadır. Bunların bir üst modelinde kontra sandalye veya masif parça üzerine 3 boyutta işlem yapabilen tipleri veya formlu kenarlara pvc veya papel yapan tipleri de vardır.

Freze bıçak seçimi, yüzey fuga veya desen tipine, paneli tam boşaltma durumuna, panel kalınlık ve türüne göre seçilmektedir. Sert dönüşler ve ince kıvrımlarda freze bıçaklarının çapı küçük olmalıdır. Bununla birlikte içi tam boşaltılıp oyulacak parçalarda panel kalınlığına göre mukavemeti sağlayacak çaplarda (Q 9) freze seçilmektedir. Freze bıçak seçimi üretimin yoğun yerlerinde jilet bıçak olarak yaptırılması maliyet açısından daha uygundur.

Resim 2.2. CNC Makinede Oyma

Kaynak: (Cardin Mobilya, 2009)

Uygulanacak desene göre bıçak seçilir. Çizim uygulama yapılacak programa göre uyarlanır. Uyarlama; forma uygun çizgi ve dönüşlerin tamamlanıp tamamlanmadığı ve kullanılacak bıçakların kodlarıdır. Daha sonra seçilen freze bıçağı makineye tanıtılır. Makinenin vakumları parçaya göre ayarlanıp kontrol edilir ve işleme onay verilip frezeleme işlemi yapılır (K.B. Kutlu, görüşme, 16 Nisan 2009).

2.1.1. CNC Tezgahlarda Yapılan Ürünlerin Dayanıklılığı

CNC Tezgahlarda yapılan ürünlerin dayanıklılığı kutluya göre; “Cnc tezgahta üretim yapmanın dayanıklılığa etkisi olmamaktadır. Uygulama yapılacak malzeme doğru seçilip formlar düzgün işlendiği takdirde problem olmaz. Piyasada cnc işlem genelde md f malzeme ile yapılmakta bu malzeme işlendiği zaman püsküllenme ve kenarlarda freze bıçağının açtığı formdan kaynaklanan zayıflama olmaktadır. Bunlara boya yapılacağı zaman düzgün zımparalanıp gerekli yerlere boya kalitesini de sağlayabilmek için macunlama işlemi yapılması gerekmektedir.” Şeklindedir (K.B. Kutlu, görüşme, 16 Nisan 2009).

Severe göre ise, “İşlenmiş olan bütün parçalarda yıpranma payı vardır. Kenarlarına pvc bantlandığından ve alt tabaka parçalar bütün parça olduğundan mukavemeti gayet iyidir. Normal parçalara göre kıyaslırsak sağa sola atma riski bulunmaktadır. Dayanıklılık olarakta normal parçalara verilen garanti verilebilir.” Şeklinde olmuştur (Y. Sever, görüşme, 18 Nisan 2009).

Görüşmelerden de anlaşılacağı gibi CNC tezgahlarda işlenen ürünlerin dayanıklılığı uzun sürelidir.

2.1.2. CNC İle Yapılan Mobilyalarda Üretim Aşamasında Yaşanan Zorluklar

CNC ile yapılan mobilyalarda üretim aşamasında yaşanan zorlukları Kutlu, “Çizimde verilen forma uygun bıçak bulunması veya yaptırılması, malzemenin yapılacak işlem için uygun olmayıp çalışırken kırılması veya yüzey deformasyonu oluşması ve Malzemenin büyük olup makineye girmemesi, Ebatlama dan kaynaklanan gönyesizlikler buna bağlı delik veya freze işlemi yapılırken işlem hassasiyetinin azalması.” Şeklinde ifade etmiştir (K.B. Kutlu, görüşme, 16 Nisan 2009).

Sever ise, “Çok zaman harcar ve işlem hamleleri çoktur. Kırıksız desen çıkarmak için dikkat edilmesi gerekir.” İfadesini kullanmıştır (Y. Sever, görüşme, 18 Nisan 2009).

Görüşmelerde de görüldüğü gibi CNC ile yapılan mobilyaların üretimi çok zahmetli ve bir o kadar da zamana alıcıdır.

2.2. DİJİTAL BASKI

Dijital baskı matbaa tekniğinde kullanılan film, kalıp gibi unsurların ortadan kaldırılmasıyla dijital olarak çekilmiş bir fotoğrafın yada taranmış bir resmin bilgisayar yardımı ile uygun programlarda metin, grafik, çizim v.b. gibi görselin hazırlandıktan sonra dijital baskı makineleri yardımıyla doğrudan baskı malzemeleri (Vinil, Folyo, One Way Vision, Canvas, vs) üzerine basılması işidir (www.boranreklam.com, 02.04.2009).

Mobilya sektöründe ise dijital baskı daha çok panel mobilya ürünlerinde düz yüzeylerde kullanılır. “Tasarımlar Photoshop, Freehand, İllustratör, Coreldraw vb. programlarda tasarlanıp dijital baskı makinelerinde arkası yapışkanlı folyo kağıdına basılarak transfer kağıdı ile mobilyada kullanılacak yüzeye aktarılır” (H.Durmuş, görüşme, 7 Şubat 2009).

Resim 2.3. Dijital Baskı Örnekler

Kaynak: <http://www.dogtas.com.tr/main.htm>. 02.04.2009

2.2.1. Dijital Baskının Diğer Baskılara Göre Maliyeti

Dijital Baskının Diğer Baskılara Göre Maliyetini Sever şöyle ifade etmiştir; “Dijital baskı cnc ve serigrafi baskı tekniklerine göre daha ucuz iken folyo baskıya göre daha pahalıdır” (Y.Sever, görüşme, 18 Nisan 2009). Dijital baskının maliyetini renk de etkiler. Özellikle tasarım 4 renk ise maliyet daha da artar.

2.3. FOLYO BASKI

Folyo PVC Vinil bazlı bir malzeme olup, yapışkanlıdır. Folyo Vinil halk arasında Sticker olarak da adlandırılır. Folyo’yu Vinil’i diğer kağıt stickerlardan ayıran

en büyük özellik, yapıştığı yerden sökülme istendiğinde yapışkanını bırakmamasıdır. Çok geniş renk yelpazesine sahip olan folyo çok uzun ömürlü bir malzemedir.

Folyo Vinil Türkiye’de 25 seneyi aşkın süredir çeşitli alanlarda kullanılmaktadır. Folyo Vinil, Reklam sektöründe ilk önce Plotterlarda kesim alanında kullanılmıştır. Plotter makineleri bilgisayara bağlı olup, elmas uç ile kesim yapabilen makinelerdir. X, Y, Z düzleminde kesim yapabildiğinden her türlü şekli ve yazıyı kesebilmektedir (www.birkareklam.com, 03.02.2009).

Resim 2.4. Folyo Baskı Kız Odası İçin Tasarım

Kaynak: (Cardin Mobilya, 2009)

2.3.1. Folyo Baskının Diğer Baskılara Göre Maliyeti

Folyo baskının diğer baskılara göre maliyetini Sever, “Folyo baskı cnc, serigrafi baskı ve dijital baskı tekniklerine göre daha ucuzdur” şeklinde ifade etmiştir (Y.Sever, görüşme, 18 Nisan 2009).

Renk alternatifi fazla olduğundan ve kolay uygulanabilir olması yönünden tercih sebebidir.

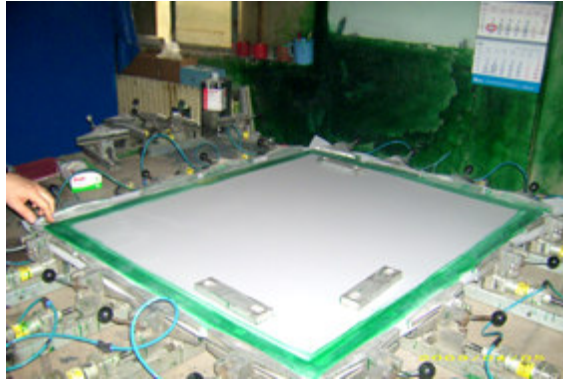
2.4. SERİGRAFI BASKI

Serigrafi dekorları genel olarak boya ve sırların çeşitli işlemlerden sonra çok ince metal veya özel dokulu naylon yada ipek elek üzerine hazırlanmış desenlerden dekorlanacak yüzeyler üzerine doğrudan veya dolaylı yollarla aktarılması işlemidir. Başlangıçta sadece insan saç teli ve saf ipek kullanılarak yapılan bu yöntem, teknolojiye görülen ilerlemelerle birlikte serigrafide kullanılan araç ve gereçlere de yansımış ve gelişmeler kaydedilmiştir. Düz yüzeylere uygulanabildiği gibi 3 boyutlu yüzeylere de kolaylıkla uygulanabilen bu yöntem ile geniş yüzeyli desenler kadar ince ve ayrıntılı

desenler de kolaylıkla yapılabilir. Bu nedenlerden dolayı da seramik endüstrisinde olduğu kadar tekstil, grafik, ahşap, metal, ambalaj sektöründe de işlevsel amaçlarla geniş kullanım olanaklarına sahiptir (Pekmezci, 1992:15).

2.4.1. Cam Üzerine Yapılan Serigrafi Baskı Tekniği

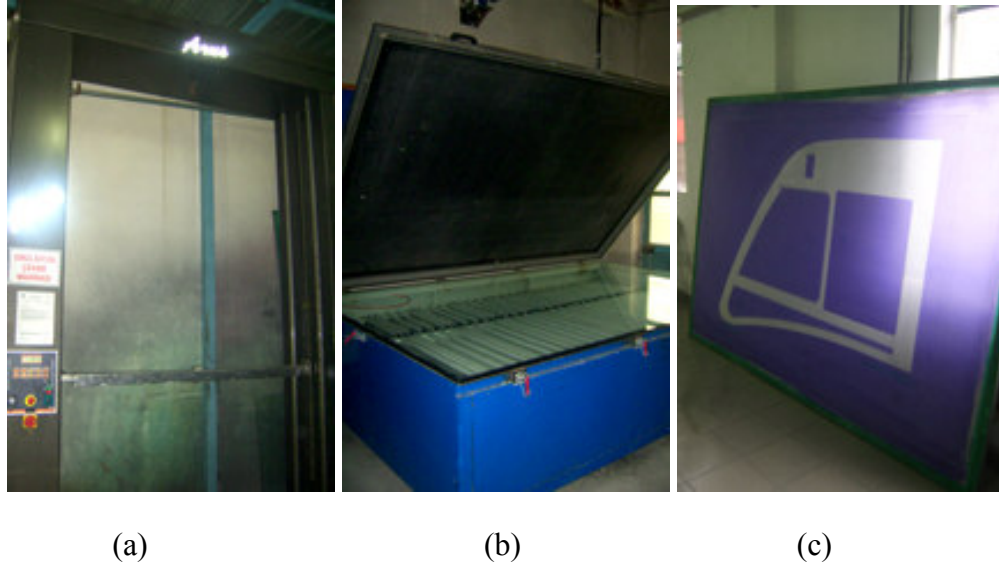
Müşterilerden gelen Coreldraw formatında hazırlanan desenlerin filmleri alınır. Serigraf baskı işleminin ilk adımı baskı kalıbının hazırlanmasıdır. Bunun için öncelikle ürün ölçüsüne uygun metal kasa hazırlanır. Hazırlanan kasaya desen veya yüzey baskı olarak için uygun ipek yapıştırılır. Desen uygulamalarında 90 numara, yüzey uygulamalarında ise 55 numara ipek kullanılır. Yapıştırılan ipeğin orta noktası tansiyometre ile ölçüldüğünde ortalama 15-16 gerginlik değerinde olmalıdır.

Resim 2.5. İpek Germe

Kaynak: İnegöl Ortakçı Cam, 2009

Daha sonra ipek özel malzemeler ile temizlenerek olası kir ve yağlardan arındırılarak emülsiyon çekme işlemi gerçekleştirilir. Bu aşamada ise homojenlik çok önemlidir. Emülsiyonlu ipek 50°C sıcaklığındaki fırında yaklaşık 20 dakika bekletilerek kuruması sağlanır ve film ile vakumlu U.V. Masasında 150 sn. pozlama işlemine tabi tutulur. Sonrasında kalıp tazyikli su püskürtülerek desen bölgesindeki emülsiyonun dökülmesi sağlanır ve yine 50°C fırında kurutularak kullanıma hazır hale getirilir.

Resim 2.6. Serigrafi Baskı İşlem Basamakları

(a)Emülsiyon Çekme Makinesi (b) Pozlandırma (c) Emülsiyonlu Kasa

Kaynak: İnegöl Ortakçı cam, 2009

Baskı işlemine başlarken; makinenin baskı tezgahı bölümünü ortalanarak kasa bağlanır. Daha sonra cam kasanın altına getirilerek tüm kenarlarından eşit miktarda (yaklaşık 2mm) boşluklar bırakılarak hassas ayar yapılır. Camın baskı yüzeyi ile ipek arasındaki mesafe 20mm olarak ayarlanır. Camın tezgahta ki duruş pozisyonuna göre pistonlu istinatlar ayarlanır ve cam her giriş çıkışta aynı noktada sabitlenmesi sağlanır.

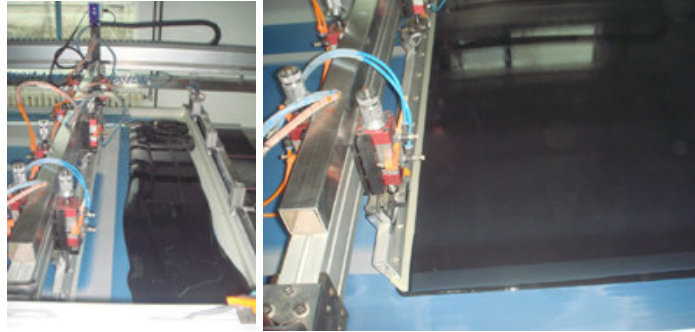

Resim 2.7. Rahle Takılması

Kaynak: İnegöl Ortakçı cam, 2009

Daha sonra kalıbın üst kısmına camın genişliğinden yaklaşık iki yönlü olmak üzere 10'ar santimetre daha büyük olacak şekilde 60-70 shor sertliğinde rahle bağlanır. Rahlenin önüne ise rahle ile eşit genişlikte olan alüminyum sıyırıcı bağlanır.

Bu aşamalardan sonra kalıp üzerine yeterli miktarda boya dökülür ve boş olarak boya bir tur ipeğe serilir. İkinci turda ise cam verilerek baskı işlemine geçilir.

Resim 2.8. Eleğe Boya Verilmesi

Kaynak: İnegöl Ortakçı cam, 2009

Baskı yapılan camlar hemen tezgahın önünde bulunan 130 °C sıcaklıktaki fırınlarda kalınlıklara göre 3-5 dakika tutularak ön kurutma yapılır. Boyaların tam kurutma olması için 700°C'lik temper fırınlarında temperlenmesi gerekmektedir.

Resim 2.9. Temper Makinesi

Kaynak: İnegöl Ortakçı cam, 2009

Aksi takdirde boya bir toz halini almaktadır. Cam boyaları duruma göre hem su bazlı hem de solvent bazlı olarak kullanılmaktadır. Serigrafi yöntemi ile birlikte bu boyalar roller-coating makinelerde silindir ile uygulanmaktadır. Cam diğer malzemelerde (kumaş, ahşap, kağıt) olduğu gibi boyayı emmediği için baskı ortamının çok temiz olması gerekmekte, ortam sıcaklığının ise ortalama 25°C olması gerekmektedir. Cam yüzeyine uygulanan ıslak boya kalınlığı ortalama 40 micron değerindedir. Tek kat uygulama yapılabildiği gibi müşteri istekleri doğrultusunda 2 ve 3

kat ayrı renk uygulaması da yapılabilir. Temper boyalarında diğ er bir önemli husus ise renk konusudur. Bu tip uygulamalarda pastel renk olarak öne çıkan renkler henüz başarılı bir şekilde uygulanamamaktadır.

Ayrıca temper boyaları numune çalışması mutlak surette pişirilerek yapılmalıdır. Islak boya ile 700 C'de piştikten sonraki durum çok farklıdır. Yine buna bağlı olarak özellikle temper boyalarında çalışmış olduğumuz mevsimin, havadaki nem oranının, hammaddenin etkisi çok büyüktür. Bu değiştirilemeyen etkilere karşı sık aralıklarla gerekli ölçümler yapılmakta cama olan etkisi tespit edilmekte ve tüm bu değerler çalışma parametrelerini belirlemektedir (S.  zen, görüşme, 21 şubat 2009).

Resim 2.10. Camın Makineden  ıkışı

Kaynak: İnegöl Ortakçı cam, 2009

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

**TÜRKİYE’DEKİ MOBİLYA SEKTÖRÜNDE KULLANILAN BASKI
TEKNİKLERİ VE GRAFİK TASARIMCILARIN MOBİLYA TASARIMI
ÜZERİNE ETKİLERİ**

3.1. GÖRÜŞME DÖKÜMLERİ, BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın nitel bulgularını elde etmek için 12 sorudan oluşan görüşme formu, Çanakkale Doğtaş Mobilyadan İç Mimar Filiz Mungan, Eskişehir Cardin Mobilyadan Panel Ar-Ge Şefi Yakup Sever'e ve Dumlupınar Üniversitesi'nden Mobilya Dekorasyon Bölümü Öğretim Görevlisi Süleyman Şenol ile Başkent Üniversitesi'nden İçmimari ve Endüstri Tasarımı Öğretim Görevlisi Ferhat DORKİP'e uygulanmıştır.

Araştırmacının uzman kanılarına göre hazırladığı görüşme formu soruları, grafik tasarımcılarından mobilya sektöründe görev alıp almamaları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Görüşmeler sesli kayıt altına alınmıştır. Daha sonra sesli kayıt cihazından uzmanların bildirdikleri görüşlerin dökümleri çıkartılmış ve organize edilerek yorumlanmıştır.

3.1.1. Görüşme Yapılan Uzmanların, Baskılı Mobilyaların Ortaya Çıkışına İlişkin Görüşleri

Araştırmada görüşme yapılan Uzmanlara yöneltilen “Baskılı mobilyaların ortaya çıkış tarihi ile ilgili ne düşünüyorsunuz?” biçimindeki soruya uzmanların tümü görüş belirtmiştir. Aşağıda görüşme yapılan uzmanların baskılı mobilyaların ortaya çıkışına ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

Filiz Mungan'ın, baskılı mobilyaların ortaya çıkışına ilişkin görüşleri şöyledir: “Mobilyanın endüstrileşmeye başlaması, tasarım ve Ar-Ge faaliyetlerinde farklılık arayışı ve hız kazanmasıyla başladı.”

Yakup Sever'in, baskılı mobilyaların ortaya çıkışına ilişkin görüşleri şöyledir: “İlk başlama tarihi cam yüzeyinde olmuştur. Türkiye’de 5 yıl önce başladı; ama Avrupa’da 10–15 yıl önce çalışmalar başlamıştı. Türkiye’ye geç girmesinin sebebi CNC makinelerin azlığı ve pahalı olmasındandır.”

Ferhat Dorkip'in, baskılı mobilyaların ortaya çıkışına ilişkin görüşleri şöyledir: “Grafik sanayi devriminden sonra seri üretimin başlaması ile birlikte ortaya çıkmıştır.”

Süleyman Şenol'un, baskılı mobilyaların ortaya çıkışına ilişkin görüşleri şöyledir: “Baskılı mobilyaların ortaya çıkışı yaklaşık 7–8 yıl önce başladı diye

düşünüyorum. O dönemlerde eskitme boyası, desen baskı olarak ve pompa boya dediğimiz boyalarla mobilya üzerine desen uygulanıyordu.” şeklinde belirtmiştir.

Yapılan görüşme sonucunda uzmanların bildirdikleri görüşlere göre baskılı mobilyaların ülkemize giriş tarihi biraz gecikmiş olsa da, genel olarak bu mobilya türünün ülkemize girişinin Ar-Ge çalışmalarının artışı ile birlikte olduğu ifade edilebilir.

3.1.2. Görüşme Yapılan Uzmanların, Baskılı Mobilyaların Gereksinimine İlişkin Görüşleri

Araştırmanın ikinci sorusu: “Neden baskılı mobilyalara gereksinim duyuldu?” olmuştur. İkinci soruya ilişkin uzmanların görüşleri aşağıda verilmiştir.

Filiz Mungan’ın, baskılı mobilyaların gereksinimine ilişkin görüşleri şöyledir: “Üretim kapasitesi ve üretim kalitesi anlamında mobilya endüstrisi özellikle son yıllarda çok yol kat etmiştir. Dolayısıyla artık, tasarım ve fonksiyonellik ön plana çıkmaya başlamıştır. Tasarımın farklılığı kullanıcıyla kurduğu fonksiyon, estetik ilişkisi ve fiyat ürünü sattıran hatta üreticiye de marka değeri katan başlıca olmazsa olmaz niteliklerdendir. Rekabet koşulları içerisinde de birbirine benzeşen ürünler grubundan sıyrılmak, farklı tasarımlar oluşturabilmek adına malzeme ve malzeme kullanımı ciddi anlamda önem kazanmaya başlamıştır. Baskı tekniklerinde mobilya endüstrisinde kullanılmaya başlaması bu arayışlardan sadece birisidir.”

Yakup Sever’in, baskılı mobilyaların gereksinimine ilişkin görüşleri şöyledir: “Baskıların mobilyaya uygulanması tasarıma özgünlük katabilmek ve yeni bir çizgi oluşturmak adına yapıldı.”

Süleyman Şenol’un baskılı mobilyaların gereksinimine ilişkin görüşleri şöyledir: “Mobilya sektöründe de diğer sektörlerde olduğu gibi moda her geçen gün kendini yeniliyor. Yeni stiller oluşurken yeni akımlarda ortaya çıkıyor.”

Ferhat Dorkip’in baskılı mobilyaların gereksinimine ilişkin görüşleri şöyledir: “Mobilya sektöründe baskı teknolojisinin kullanılmasındaki sebep bambaşkadır. Mobilyaların yüzeyine çocuklara daha cazip görünsün diye baskı yapılıyor. Bu tasarımlar dikkat çekici yapılıyor. Baskı teknikleri kullanılmadan önce kaplama kullanılıyordu şuanda ise grafiksel tasarımlar yapıp baskı tasarım teknikleriyle uygulanarak görsellik artırılıyor.”

Yapılan görüşme sonucunda uzmanların bildirdikleri görüşlere göre baskılı mobilyalara ürünün görselliğini arttırmak ve satışı yükseltmek için gereksinim duyulduğu sonucuna varılmıştır. Özellikle baskılı mobilyalar çocuk alıcıların dikkatini çekmek adına tasarlanarak mobilya sektöründe uygulanmaya başlanmıştır.

3.1.3. Görüşme Yapılan Uzmanların, Baskı Tekniklerinin Son Yıllarda Yatak Odaları ve Yemek Odalarında da Kullanılmasına İlişkin Görüşleri

Araştırmanın üçüncü sorusu: “Son yıllarda baskı teknikleri yatak odaları ve yemek odalarında da kullanılmaya başlanılmasının sebebi nedir?” olmuştur. Üçüncü soruya ilişkin uzmanların görüşleri aşağıda verilmiştir.

Filiz Mungan’ın, baskı tekniklerinin son yıllarda yatak odaları ve yemek odalarında da kullanılmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Bu konuyu belli ürün guruplarına göre sınırlandırmamız doğru olmayacaktır. Türkiye’de folyo baskı tekniğinin uygulanmasına ilk olarak genç odası grubunda faaliyet gösteren bir markamız öncülük etmiştir. Yatak ve yemek odalarında cam olan yüzeylere baskı teknikleri denenmiştir.”

Yakup Sever’in, baskı tekniklerinin son yıllarda yatak odaları ve yemek odalarında da kullanılmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Baskı tekniklerinin kullanım ağını daha iyi yüzeylerde kullanabilmek ve mobilyaları özerk hale getirebilmek için özellikle cam yüzeylerde uygulanmıştır.”

Süleyman Şenol’un, baskı tekniklerinin son yıllarda yatak odaları ve yemek odalarında da kullanılmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Dediğim gibi yeni stiller yeni tarz arayışı mobilya sektörü moda sektörü olduğu için. Aynı giyimde olduğu gibi” şeklinde belirtmiştir.

Ferhat Dorkip’in, baskı tekniklerinin son yıllarda yatak odaları ve yemek odalarında da kullanılmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Rekabetin işin içine girmesinden sonra ürünün tanıtılması.”

Yapılan görüşme sonucunda uzmanların bildirdikleri görüşlere göre baskı tekniklerinin yatak odaları ve yemek odalarında da kullanılmaya başlanılmasının sebebi,

ürünün görselliğini arttırmanın yanı sıra firmalarda müşterilere ürünü pazarlamak konusunda farklı tarzda ürün sunmak için uygulanmaya başlandığı söylenebilir.

3.1.4. Görüşme Yapılan Uzmanların, Grafik Tasarımda Kullanılan Baskı Tekniklerinin Modüler Mobilyaların Algılanmasına İlişkin Görüşleri

Araştırmanın dördüncü sorusu: “Grafik tasarımda kullanılan baskı tekniklerinin modüler mobilyaların algılanmasında ne gibi etkileri vardır?” olmuştur. Üçüncü soruya ilişkin uzmanların görüşleri aşağıda verilmiştir. Bu soruya uzmanlardan Süleyman Şenol görüş belirtmemiştir.

Filiz Mungan’ın, modüler mobilyaların algılanmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Tasarlanan ürünün uyumuna vurgu yaptığını belirtmiştir. Ayrıca ürünün bezemesi veya dekoratif olması adına kazandırdıkları fazladır. Tasarımda tasarımcıya ciddi esneklik sağlar, hayal edilen ürünün kendisini görsel olarak daha iyi ifade etmesini ve ürünün daha kolay algılanmasını sağlar.”

Yakup Sever’in, modüler mobilyaların algılanmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Modüler mobilyaların kullanımının algılanması başlangıçta zor oldu. Çünkü ilk zamanlarda modüler mobilya halk arasında benimsenmedi; ama sonraları bu duruma halkın daha farklı gözle bakması ile satışta artma yaşanması ve alımı yükseltmesi bu noktadaki çalışmayı fazlalaştırdı.”

Ferhat Dorkip’in, modüler mobilyaların algılanmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Modüler mobilya denildiği zaman her şeyi ile basım mobilyasına benzemektedir. Dolayısıyla seri üretimde serigrafi baskı ve diğer baskı tekniklerinin kullanımı modüler sistemin bir parçası, seri üretimin bir etabıdır.”

Yapılan görüşme sonucunda uzmanların bildirdikleri görüşlere göre modüler mobilyaların algılanmasında baskı tekniklerinin kullanılmaya başlanılmasının sebebi, hayal edilen ürünün kendisini görsel olarak daha iyi ifade etmesini ve ürünün daha kolay algılanmasını sağladığı gibi pazarda satışı önemli derecede yükselttiği söylenebilir.

3.1.5. Görüşme Yapılan Uzmanların, Firmalarında Baskı Tekniklerinin Ne Zaman Kullanılmaya Başladığına İlişkin Görüşleri

Araştırmanın beşinci sorusu: “Baskı tekniklerini firmanızda ilk olarak ne zaman kullanmaya başladınız?” Beşinci soruya ilişkin uzmanların görüşleri aşağıda verilmiştir. Eğitim uzmanları sektörde çalışmadıkları için Süleyman Şenol ve Ferhat Dorkip’e bu soru yöneltilmemiştir.

Filiz Mungan’ın, baskı tekniklerini ne zaman kullanmaya başladığına ilişkin görüşleri şöyledir: “İlk olarak yaşam alanında yemek ve yatak odası olarak genelleme yaptığımız ürün gruplarında alıcıların gözlerine hitap etmesi amacıyla cam üzerine serigrafi baskı uygulaması ile denendi.”

Yakup Sever’in, baskı tekniklerini ne zaman kullanmaya başladığına ilişkin görüşleri şöyledir: “Firmamızda ilk seri ürün çıktıktan sonra hem piyasa açılımı hem de müşteri isteklerine daha iyi hitap edebilmek için 2007’de firmanın yeni kuruluşundan itibaren kullanılmaya başlandı.”

Yapılan görüşme sonucunda uzmanların bildirdikleri görüşlere göre baskı tekniklerini firmalarda ilk olarak kullanılmaya başlanılmasını müşteri isteklerine daha iyi hitap edebilmek ve seri ürünlerin farklı ve güzel görünmesini sağlamak amacıyla cam üzerine serigrafi baskı tekniğiyle uygulandığı sonucuna ulaşılmıştır.

3.1.6. Görüşme Yapılan Uzmanların, Grafik Tasarımcıların Mobilya Süslemelerindeki Etkilerine İlişkin Görüşleri

Araştırmanın altıncı sorusu: “Grafik Tasarımcıların mobilya süslemelerindeki etkileri nelerdir?” olmuştur. Altıncı soruya ilişkin uzmanların görüşleri aşağıda verilmiştir.

Filiz Mungan’ın, grafik tasarımcıların mobilya süslemelerindeki etkilerine ilişkin görüşleri şöyledir: “Çağın gereği her alanda uzmanlaşmayı gerektirmektedir, dolayısı ile grafik tasarımda da ürüne değer katacak kaliteli tasarım çıktıları elde etmek için eğitilmiş ve uzman kişiler ile çalışmak çok doğrudur, zaten profesyonellikte bunu gerektirir.”

Yakup Sever'in, grafik tasarımcıların mobilya süslemelerindeki etkilerine ilişkin görüşleri şöyledir: “Grafik tasarımcıların hedef kitleye uygun tasarımlar yapması, satış üzerinde olumlu etkiler sağlamıştır.”

Süleyman Şenol'un, grafik tasarımcıların mobilya süslemelerindeki etkilerine ilişkin görüşleri şöyledir: “Grafik tasarımcılar mobilya imalatını ve mobilyayı bilmedikleri için sadece hazır mobilyaları ham olarak üretilmiş mobilyaların üzerine baskı tekniği uyguluyorlar. Kullanılan ağacın yada mobilya imalatında kullanılan malzemelerin ne olduğu, gövdede yada kapaklarda kullanılan malzeme özelliklerinin neler olduğu konusunda bilgi sahibi olmaları gerekiyor. Çünkü her malzemenin üzerine desen uygulaması yapılamaz. Örneğin suntalam mobilyanın üzerine sadece çıkartma yapılabilir. Desen yapılamaz çünkü suntalam malzemesi kaplamalı bir malzemedir. Baskı tekniği uygulanacak malzemenin hammadde olması gerekmektedir.”

Ferhat Dorkip'in, grafik tasarımcıların mobilya süslemelerindeki etkilerine ilişkin görüşleri şöyledir: “Her firma kendi kişi kapasitesi doğrultusunda alt yapı oluşturur ve bu alt yapı firmanın büyüklüğüne, küçüklüğüne göre değişir. Seri üretim yapılsa da yapılmasa da firmanın sahip olduğu bakış açısı çok önemlidir. Yani üretimde hangi kitleye hitap eden mobilya yapılacağına ve bu kitlenin gereksinimlerini karşılayıp karşılamadığına bakılmalıdır. Bunun için Ar-Ge kurulmalıdır. Fakat bazı firmalar Ar-Ge kurmuyor çünkü Ar-Ge'ye inanmayabiliyor. Türk insanı Ar-Ge'ye inanmadığı için birçok firma bu bölüme yer vermiyor. Firmada tasarımcı olan mimar kökenli veya iç mimar kökenli kişi eğer tasarımında ekip çalışmasını öngörüyorsa grafikerlerden yardım alınıyor.”

Yapılan görüşme sonucunda uzmanların bildirdikleri görüşlere göre grafik tasarımcıların mobilya süslemelerindeki etkileri oldukça fazladır. Her malzemenin üzerine her baskı tekniği uygulanmadığı için grafik tasarımcı yapacağı süslemeyi uygulanacak olan baskı tekniğinin özelliğine göre tasarladığında hem iş hızlanmış oluyor hem de görsel olarak mobilyalar zenginlik kazanmış oluyor sonucuna ulaşılmıştır.

3.1.7. Görüşme Yapılan Uzmanların, Grafik Tasarımcıların Baskı Aşamalarını Bilmelerinin Faydaları Üzerine Görüşleri

Araştırmanın yedinci sorusu: “Grafik Tasarımcıların baskı aşamalarını bilmesi size ne gibi faydalar sağlamıştır?” olmuştur. Yedinci soruya ilişkin uzmanların görüşleri aşağıda verilmiştir.

Filiz Mungan’ın, grafik tasarımcıların baskı aşamalarını bilmelerinin faydalarına ilişkin görüşleri şöyledir: “Tasarım ve Ar-Ge ekip işidir. Bu ekipte yer alan grafik tasarımcının yaptığı işe hakim olması ve uygulama tekniklerinde bilgi sahibi olması, kısa zamanda doğru ürün çıkarmak adına çok fayda sağlamaktadır.”

Yakup Sever’in, grafik tasarımcıların baskı aşamalarını bilmelerinin faydalarına ilişkin görüşleri şöyledir: “Baskı aşamalarını bilmesi iş akışını hızlandırır, olası problemlerle karşılaşılmasını azaltır.”

Süleyman Şenol’un, grafik tasarımcıların baskı aşamalarını bilmelerinin faydalarına ilişkin görüşleri şöyledir: “Mobilya sektöründe serigrafi baskı, desen baskı yada çıkartmaların nasıl yapılacağıyla ilgili bilgisi olan eleman kullanılmamaktadır. Bu alanda tasarım ve imalat boyutuyla ilgili çalışmalar yapılmakta, daha çok mobilyaların görselliğini arttırmak ve pazardaki satış payını yükseltmek için grafik tasarımcılar kullanılmaktadır.”

Ferhat Dorkip’in, grafik tasarımcıların baskı aşamalarını bilmelerinin faydalarına ilişkin görüşleri şöyledir: “Elbette bir grafikçinin normal şartlar altında bütün baskı aşamalarını bilmesi gerekmektedir.”

Yapılan görüşme sonucunda uzmanların bildirdikleri görüşlere göre grafik tasarımcıların baskı aşamasını bilmeleri iş akışını hızlandırdığı gibi olası problemlerle karşılaşıldığında sorunun kısa sürede çözülmesini sağlar. Zaman açısından kolaylık sağlar ve doğru ürün ortaya çıkartır.

3.1.8. Görüşme Yapılan Uzmanların, Teknolojinin Mobilya Sektöründe Geleneksel Tasarımlardan Uzaklaşması Üzerine Görüşleri

Araştırmanın sekizinci sorusu: “Gelişen teknoloji ile birlikte günümüzde mobilya sektöründe geleneksel tasarımlar hangi ölçüde kullanılmaktadır?” olmuştur. Sekizinci soruya ilişkin uzmanların görüşleri aşağıda verilmiştir.

Filiz Mungan'ın, teknolojinin mobilya sektöründe geleneksel tasarımlardan uzaklaşmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Teknolojinin endüstride yer alması tasarımcıyı da hayal gücünü gerçeğe dönüştürmek adına ciddi zenginlik ve esneklik katmıştır. Artık tasarımcı üretime değil üretim teknolojisi tasarımcıya hizmet etmektedir. Bu anlamda malzeme ve uygulamanın çeşitlenmesi ile birlikte farklı, daha özgün ve çeşitli ürünler görebiliyoruz, yani teknolojinin ilerlemesine bağlı olarak zorunlu bir uzaklaşma görüyoruz bunun yanı sıra tasarım ve tasarımcı anlamında da dünyayla çok daha yakın bir iletişim ve etkileşim hali içerisindeyiz. Tüketici ve tasarımcı olarak estetik değer yargılarımız ve tüketim anlayışımız da dünya ülkeleri ile paralel bir şekilde değişim göstermektedir. Bu olağan bir süreçtir.”

Yakup Sever'in, teknolojinin mobilya sektöründe geleneksel tasarımlardan uzaklaşmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Elbette dünyamızın en iyi yönde değişebildiği noktada mobilya sektörü de bu noktada kendini zenginleştirmek yenilemek zorunda kaldı. Eskiden 80-85’li yıllarda bir ürününün yeni modelini 5-6 sene taşıyabiliyordunuz. Günümüzde ise en fazla giden ürün 2 sene veya en fazla 3 sene götürebiliyorsunuz. Her seneye hitap edebilecek yeni model çalışmanızı yapmanız gerekiyor bu da teknolojinin getirmiş olduğu çok büyük bir değişimdir.”

Süleyman Şenol'un, teknolojinin mobilya sektöründe geleneksel tasarımlardan uzaklaşmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Günümüzde geleneksel diye hitap ettiğimiz sistemler; ağaç oymacılığı, marketri kaplamacılık, kaplamalı mobilya imalatı gibi teknikler yavaş yavaş sonlanma aşamasına ulaşmıştır. Bu tekniklerin yerine yapay malzeme olan laminant ve suntalam kullanımı artmıştır. Fakat Almanya ve İtalya’da yapay malzeme diye adlandırılan laminant, suntalam gibi malzemeler kimyasal madde içerdiğinden dolayı bırakılmaya başlanmış durumdadır.

Avrupa’da geleneksel tekniklere geriye dönüş başlamış; fakat doğal olan malzemelerin maliyeti yüksek ve işçiliği zahmetli olduğundan dolayı tüm mobilya sektörü yapay ürünleri kullanmak istemektedir.”

Ferhat Dorkip'in, teknolojinin mobilya sektöründe geleneksel tasarımlardan uzaklaşmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Mobilyada gelenekselcilik mantığı oyma yapacağın yerin resmini çizmek aslında bir tasarım ölçeğinin aşamasıdır. Mobilyada tasarımın üçüncü boyutta çıkartılması yani oyulmasıdır.”

Yapılan görüşme sonucunda uzmanların bildirdikleri görüşlere göre teknoloji ile geleneksel mobilyada uzaklaşıldığını Süleyman Şenol haricinde tüm uzmanlarımız fikir birliği içindedirler. Şenol ise, Avrupa’da özellikle İtalya ve Almanya’da geleneksel mobilya’ya dönüş başladığını ifade etmiştir.

3.1.9. Görüşme Yapılan Uzmanların, Mobilyalarda Baskı Tekniğinin İlk Olarak Genç Odalarında Yapılmasına İlişkin Görüşleri

Araştırmanın dokuzuncu sorusu: “Mobilyalarda baskı tekniği ilk olarak genç odalarında mı uygulanmaya başlanmıştır?” olmuştur. Dokuzuncu soruya ilişkin uzmanların görüşleri aşağıda verilmiştir.

Filiz Mungan’ın, mobilyalarda baskı tekniğinin ilk olarak genç odalarında yapılmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Türkiye’de bu uygulama, bir genç odası markası ile popülerlik kazanmaya başladı. Folyo baskı, serigrafi baskı gibi teknikler uygulandı. Günümüzde de daha kaliteli ve uygulaması daha kolay baskı teknikleri denenmekte ve araştırılmaktadır.”

Yakup Sever’in, mobilyalarda baskı tekniğinin ilk olarak genç odalarında yapılmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Genç odalarında uygulanmaya başlandı da denilebilir. Çünkü yatak odası ve yemek odasında kullanıldığında halk tarafından pek rağbet görmedi.”

Süleyman Şenol’un, mobilyalarda baskı tekniğinin ilk olarak genç odalarında yapılmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Çocuk odası takımlarında uygulanmaya başlandı daha sonra yatak odası takımlarına geçildi.”

Ferhat Dorkip’in, mobilyalarda baskı tekniğinin ilk olarak genç odalarında yapılmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Çocuk odalarında kullanılmıştır.”

Yapılan görüşme sonucunda uzmanların bildirdikleri görüşlere göre mobilyalarda baskı tekniği ilk olarak genç odalarında uygulanmaya başlanmasını konusunda uzmanlarımız aynı görüşü paylaşmaktadırlar.

3.1.10. Görüşme Yapılan Uzmanların, Genç Odalarında Çizgi Film Karakterlerinin Kullanılmasına İlişkin Görüşleri

Araştırmanın onuncu sorusu: “Genç odalarında çizgi film karakterlerinin kullanılmasının ürünün satımında ne kadar etkili olduğunu düşünüyorsunuz?” olmuştur. Onuncu soruya ilişkin uzmanların görüşleri aşağıda verilmiştir.

Filiz Mungan’ın, genç odalarında çizgi film karakterlerinin kullanılmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Ürünün satışı açısından bu tarz lisanslı ürünler kullanılması çok doğru. Hitap ettiğiniz kitle ve yaş gurubunun hayal gücü beğenisi ilgi alanları yadsınamaz.”

Yakup Sever’in, genç odalarında çizgi film karakterlerinin kullanılmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Yüzde yüz etkilidir. Sadece sunta rengiyle satış olumsuz yansıdı. Fakat grafiksel çalışma yapıp aynı sunta üzerinde bütün herkese hitap edebilecek bir tasarım gerçekleştirildiğinde hem maddi hem de manevi olarak daha başarılı olduğu görüldü.”

Süleyman Şenol’un, genç odalarında çizgi film karakterlerinin kullanılmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Genç odası yapıldığında bu çalışmaya çocuk odası da giriyor. Bebek takımları, çocuk odası takımları ve genç odası takımlarında çocuğun dikkatini çekmek önemli. Günümüz çocuklarının dikkatini çeken unsurlar ise çizgi film karakterlerinden micky fareler, spidermanler olduğundan dolayı satışı arttırmak için kullanılmaktadır.”

Ferhat Dorkip’in, genç odalarında çizgi film karakterlerinin kullanılmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Mesela bu akım Pop Art sanatıyla beraber Amerika’da uygulanmaya başladı. Daha sonra dünyada mobilya üzerine kullanımına geçildi. Çizgi film karakterlerinin çocuk mobilyalarında kullanılması Pop Art döneminin etkisiyle uygulanmıştır.”

Yapılan görüşme sonucunda uzmanların bildirdikleri görüşlere göre genç odalarında çizgi film karakterlerinin kullanılmasının ürünün satımında oldukça etkili olduğu görüşü sonucuna varılmıştır. Sebep olarak ta çocukların hayal dünyasındaki varlıkların odalarına taşınması onların mobilya sektöründe alımı artırdığını göstermiştir. Ferhat Dorkip ise, bu sözlere çizgi film karakterlerinin Pop Art sanatıyla hayatımıza girdiğini eklemiştir.

3.1.11. Görüşme Yapılan Uzmanların, Mobilya Sektöründe Baskı Tekniklerinin Uygulanmasına İlişkin Görüşleri

Araştırmanın onbirinci sorusu: “Mobilya sektöründe baskı tekniklerinin uygulanmasının önemi nedir?” olmuştur. Onbirinci soruya ilişkin uzmanların görüşleri aşağıda verilmiştir.

Filiz Mungan’ın, mobilya sektöründe baskı tekniklerinin uygulanmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Tasarım açısından hayal ettiğiniz fikri yansıtmak adına baskı teknikleri çok güçlü bir öğedir. Ürüne esneklik kazandırmaktadır; fakat uygulama ve uzun süreli kullanım açısından daha kalıcı ve daha doğru çözümlere ihtiyaç olmaktadır.”

Yakup Sever’in, mobilya sektöründe baskı tekniklerinin uygulanmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Mobilya sektöründe firmaya özgünlük katabilecek tasarımlar ve kişiye göre tasarım yapabilmeyi sağladığı için önemlidir.”

Süleyman Şenol’un, mobilya sektöründe baskı tekniklerinin uygulanmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Boya tekniğiyle yapılan ürünlerin uygulama süreci daha uzun sürmektedir. Baskı teknikleri ile oluşturulan ürünler ise daha kısa sürede ve etkili sonuçlar elde edildiğinden dolayı önemi arttırmıştır.”

Ferhat Dorkip’in, mobilya sektöründe baskı tekniklerinin uygulanmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Sanatında korunmadır.”

Yapılan görüşme sonucunda uzmanların bildirdikleri görüşlere göre mobilya sektöründe baskı tekniklerinin uygulanmasının sebebi, firmaya özgünlük katabilecek olan hayal edilen tasarımın yapılabilmesine olanak sağladığı için önemlidir.

3.1.12. Görüşme Yapılan Uzmanların, Firmalarda Grafik Tasarımcı Kullanımına İlişkin Görüşleri

Araştırmanın onikinci sorusu: “Firmanızda grafik tasarımcı kullanıyor musunuz?”, “Kullanıyorsanız sebepleri nelerdir?” olmuştur. Onikinci soruya ilişkin uzmanların görüşleri aşağıda verilmiştir. Eğitim uzmanları sektörde çalışmadıkları için Süleyman Şenol ve Ferhat Dorkip’e bu soru yöneltilmemiştir.

Filiz Mungan’ın, grafik tasarımcı kullanımına ilişkin görüşleri şöyledir: “Evet, Part time olarak grafik tasarımcıyla çalışıyoruz. Tasarlanan üründe tasarımın ana fikrine uygun olarak fikri destekleyecek, ürünü daha dikkat çekici ve tamamlayıcı

olacak grafik tasarımlar hazırlatıyoruz, daha çok folyo, sticker veya cam üzerine serigrafi baskı uygulaması yapılmaktadır.”

Yakup Sever’in, grafik tasarımcı kullanımına ilişkin görüşleri şöyledir: “Grafik tasarımcılarla çalışıyoruz. Tasarlanan üründe hedef kitleye uygun görsel çalışmalar hazırlamak ve ürüne talebi arttırmak amacıyla grafik tasarımcı ile çalışıyoruz”

Yapılan görüşme sonucunda uzmanların bildirdikleri görüşlere göre firmalarda grafik tasarımcıya her zaman ihtiyaç duyulduğu anlaşılmaktadır. Mobilya firmaları bünyelerinde grafik tasarımcı bulunduruyorlar. Bazıları ise Part-Time çalışan grafik tasarımcılarla mobilyalarının süslenmesini sağlıyorlar.

3.1.13. Görüşme Yapılan Uzmanların, Grafikerlerin Tasarımın Hangi Evresinde Kullanılmasına İlişkin Görüşleri

Araştırmanın onüçüncü sorusu: “Hangi aşamada grafik tasarımcı devreye giriyor?” olmuştur. Onüçüncü soruya ilişkin uzmanların görüşleri aşağıda verilmiştir. Bu soruya eğitim uzmanlarından Süleyman Şenol görüş belirtmemiştir.

Filiz Mungan’ın, grafikerlerin tasarımın hangi evresinde kullanılmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Grafik tasarımcı tasarlanacak ürünün uyumu belirlendikten sonra devreye giriyor, direkt olarak ürünün tasarımcısıyla birebir yapılan bir çalışma ile sonuca ulaşıyor. Tasarlanan grafik tasarımın uygulama ve imalat kısmı daha çok grafik tasarımcının sorumluluğunda oluyor.”

Yakup Sever’in, grafikerlerin tasarımın hangi evresinde kullanılmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Ürünün tarzı belirlenirken ve belirlenen tarza göre tasarımların oluşturulmasında kullanılmaktadır.”

Ferhat Dorkip’in, grafikerlerin tasarımın hangi evresinde kullanılmasına ilişkin görüşleri şöyledir: “Tasarımcı veya iç mimar tasarladığı mobilyanın kabul edilmesinden sonra üretimin etapları içerisinde ürünün bitiş sonrasını uygulanacak yoksa bitiş öncesini buna karar vermesi gerekir.”

Yapılan görüşme sonucunda uzmanların bildirdikleri görüşlere göre grafik tasarımcılar ürünün kullanılacağı malzemeler ve tarzı belirlendikten sonra nasıl bir süsleme ile mobilyaların görselleştireceğini ve hangi baskı malzemelerinin kullanılacağını kararının verilmesi aşamasında ihtiyaç duyulmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın sonuçlarına ve önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

“Türkiye’deki Mobilya Sektöründe Kullanılan Baskı Teknikleri ve Grafik Tasarımcıların Mobilya Tasarımı Üzerine Etkileri”ni inceleyen bu çalışmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Baskılı mobilyaların ülkemize Ar-Ge çalışmalarının artmasıyla birlikte girdiği ve ilk olarak müşteri isteklerine daha iyi hitap edebilmek amacıyla cam üzerine serigrafi baskı tekniği uygulandığı anlaşılmaktadır. Ürünlerde bulunması gereken baskıların yavaş yavaş kullanılmaya başlandığı ve Türkiye’de baskı makinelerinin yüksek maliyetlerinden dolayı bu konuda geç kalındığı anlaşılmaktadır.
2. Mobilya üretiminde grafik tasarımcıların baskı tekniklerini iyi bilmeleri ve malzemeyi çok iyi tanımaları nedeniyle ürünün seri üretimde yaşanabilecek en az problemle imal edilmesini sağladığı görülmüştür. Zamandan tasarruf ve maliyeti en aza indirmek yönünden fayda sağladığı için grafik tasarımcıların mobilya sektöründe faydalanılabileceği ortaya çıkmıştır.
3. Görüşmeler sonucunda gelişen teknoloji ile birlikte mobilya sektöründe geleneksel çizgilerin yavaş yavaş terk edilmeye başlandığı anlaşılmıştır. Bunun nedeni olarak da baskı tekniklerinin ucuzluğu ve daha hızlı uygulanabilirliğidir. Mobilya üretimine özgünlük sağladığı için geleneksellikten çıkılıp teknolojiye ayak uydurulduğu görülmüştür.
4. Genç odası mobilyalarında baskı tekniklerinin uygulanması özellikle çizgi film karakterlerinin kullanılması çocukların hayal dünyasını ortaya çıkarttığı, dikkatini çektiği ve ürünün satışını arttırdığı görülmektedir. Dolayısıyla süslemenin mobilya sektöründe önemli bir rolü olduğu anlaşılmıştır.

Öneriler

1. Mobilya sektörünün ihtiyacı olan teknik donanıma sahip grafik tasarımcılara firmaların Ar-Ge bölümlerinde yer verilmelidir.
2. Mobilya sektöründe gelişen teknolojiyle birlikte ürünler sadece iç mimar ve mobilya dekorasyon tasarımcıları tarafından değil, bir ekip çalışmasıyla üretilmelidir.
3. Üniversitelerin grafik bölümlerinde mobilya süslemelerine yönelik dersler konabilir.
4. Mobilyalar tasarlanırken mekana göre farklı tasarımlar yapılabilir. Bu tasarımlar sadece cam üzerine değil ayrıca sunta ve MDF üzerine farklı şekillerde de uygulanabilir.

EKLER

Ek 1. Görüşme soruları

GÖRÜŞME FORMU

Firma_____Tarih ve saat (başlangıç-bitiş) _____ Görüşmeci: Mobilya sektöründeki uzmanlar

GİRİŞ

Merhaba benim adım Ceyda KARAASLAN ve Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Grafik Bölümü Yüksek Lisans öğrencisiyim . Türkiye’deki mobilya sektöründe kullanılan baskı teknikleri ve grafik tasarımcıların mobilya tasarımı üzerine etkileri ile ilgili bir tez hazırlıyorum ve sizinle baskılı mobilyalar ile ilgili olarak görüşmek istiyorum. Bu görüşmedeki amacım Türkiye’de mobilya sektöründe baskı tekniklerinin irdelenmesi ve grafik tasarımcıların tasarım süreçleri içerisindeki yerini irdelemektir. Bu nedenle tecrübeleriniz ve birikimlerinizle baskılı mobilyaya geçiş ile ilgili düşüncelerinizi öğrenmek istiyorum.

-Bana görüşme sürecinde söyleyeceklerinizin tümü gizlidir. Bu bilgileri araştırmacıların dışında herhangi bir kimsenin görmesi mümkün değildir. Ayrıca, araştırma sonuçlarını yazarken, görüştüğüm bireylerin isimlerini kesinlikle rapora yansıtmayacağım.

- Başlamadan önce bu söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce yada sormak istediğiniz bir soru var mı?

- Görüşmeye izin vererseniz kaydetmek istiyorum. Bunun sizce bir sakıncası var mı?

- Bu görüşmenin yaklaşık bir saat süreceğini tahmin ediyorum. İzin vererseniz sorulara başlamak istiyorum

GÖRÜŞME SORULARI

1. Baskılı mobilyaların ortaya çıkış tarihi ile ilgili ne düşünüyorsunuz?
2. Firmanızda ilk olarak ne zaman kullanmaya başladınız
3. Neden baskılı mobilyalara gereksinim duyuldu?
4. Son yıllarda baskı teknikleri yatak odaları ve yemek odalarında da kullanılmaya başlanılmasının sebebi nedir?

5. Firmanızda grafik tasarımcı kullanıyor musunuz?
 - Evet ise Hangi alanda kullanıyorsunuz?
 - Hayır ise sebepleri nelerdir?
 - Hangi aşamada grafik tasarımcı devreye giriyor?
6. Grafik tasarımda kullanılan baskı tekniklerinin modüler mobilyaların algılanmasında ne gibi etkileri vardır?
7. Grafik Tasarımcıların mobilya süslemelerindeki etkileri nelerdir?
8. Grafik Tasarımcıların baskı aşamalarını bilmesi size ne gibi faydalar sağlamıştır?
9. Gelişen teknoloji ile birlikte günümüzde mobilya sektöründe geleneksel tasarımlar hangi ölçüde kullanılmaktadır?”
10. Mobilyalarda baskı tekniği ilk olarak genç odalarında mı uygulanmaya başlanmıştır?
11. Genç odalarında çizgi film karakterlerinin kullanılmasının ürünün satımında ne kadar etkili olduğunu düşünüyorsunuz?
12. Mobilya sektöründe baskı tekniklerinin uygulanmasının önemi nedir?

Ek 2. Görüşme soruları

GÖRÜŞME FORMU

Firma _____ Tarih ve saat (başlangıç-bitiş) _____ Görüşmeci : Eğitim Uzmanları

GİRİŞ

Merhaba benim adım Ceyda KARAASLAN ve Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Grafik Bölümü Yüksek Lisans öğrencisiyim. Türkiye’deki mobilya sektöründe kullanılan baskı teknikleri ve grafik tasarımcıların mobilya tasarımı üzerine etkileri ile ilgili bir tez hazırlıyorum ve sizinle baskılı mobilyalar ile ilgili olarak görüşmek istiyorum. Bu görüşmedeki amacım Türkiye’de mobilya sektöründe baskı tekniklerinin irdelenmesi ve grafik tasarımcıların tasarım süreçleri içerisindeki yerini irdelemektir. Bu nedenle tecrübeleriniz ve birikimlerinizle baskılı mobilyaya geçiş ile ilgili düşüncelerinizi öğrenmek istiyorum.

- Bana görüşme sürecinde söyleyeceklerinizin tümü gizlidir. Bu bilgileri araştırmacıların dışında herhangi bir kimsenin görmesi mümkün değildir. Ayrıca, araştırma sonuçlarını yazarken, görüştüğüm bireylerin isimlerini kesinlikle rapora yansıtmayacağım.

- Başlamadan önce bu söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce yada sormak istediğiniz bir soru var mı?

- Görüşmeye izin verirsiniz kaydetmek istiyorum. Bunun sizce bir sakıncası var mı?

- Bu görüşmenin yaklaşık bir saat süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirsiniz sorulara başlamak istiyorum

GÖRÜŞME SORULARI

1. Baskılı mobilyaların ortaya çıkış tarihi ile ilgili ne düşünüyor sunuz?
2. Neden baskılı mobilyalara gereksinim duyuldu?
3. Son yıllarda baskı teknikleri yatak odaları ve yemek odalarında da kullanılmaya başlanılmasının sebebi nedir?

5. Grafik tasarımda kullanılan baskı tekniklerinin modüler mobilyaların algılanmasında ne gibi etkileri vardır?
6. Grafik Tasarımcıların mobilya süslemelerindeki etkileri nelerdir?
7. Grafik Tasarımcıların baskı aşamalarını bilmesi size ne gibi faydalar sağlamıştır?
8. Gelişen teknoloji ile birlikte günümüzde mobilya sektöründe geleneksel tasarımlar hangi ölçüde kullanılmaktadır?”
9. Mobilyalarda baskı tekniği ilk olarak genç odalarında mı uygulanmaya başlanmıştır?
10. Genç odalarında çizgi film karakterlerinin kullanılmasının ürünün satımında ne kadar etkili olduğunu düşünüyorsunuz?
11. Mobilya sektöründe baskı tekniklerinin uygulanmasının önemi nedir?

KAYNAKÇA

- AK, Mehmet (1998), “Marka Yaratımında Taklitçilik, Doğru, Etkili Reklam ve Marka İmajı”, **İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi**, İstanbul Sayı: 8 S: 285-286
- AKKURT, M. (1996), **Bilgisayar Destekli Takım Tezgahları (CNC) ve Bilgisayar Destekli Tasarım ve İmalat (CAD_CAM) Sistemleri**, Birsan Yayınevi, İstanbul.
- ALTINOK. M. (1989) “*Mobilya Üretiminde Endüstriyel Tasarım*” Yüksek Lisans Tezi Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Ankara S:15
- ARCAN, E. Faik , EVÇİ, Fikret (1992), **Mimari Tasarıma Yaklaşım**, İki k Yayınevi İstanbul S: 20
- BECER, Emre (2005) **İletişim ve Grafik Tasarım**, Dost Kitapevi Ankara S: 37
- BLAKEMORE, Robbie G. (1997), **History of Interior Design and Furniture** S : 7
- BURDURLU, E., İLÇE, A.C. ve CİRİTCİOĞLU, H.H., (2009),
http://www.sdergi.hacettepe.edu.tr/burdurlu_cerceve.html.
- ÇİÇEK Y.M. (2004) “Endüstriyel Mobilya tasarımında işlev-ölçü-estetik ilişkisinin, konut mutfakları alt ve üst dolapları üzerine etkilerinin değerlendirilmesi”, **Dumlupınar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi** Sayı:7 Kütahya S: 259 - 260
- DAVIS, Free (1987), **Moda Kültür ve Kimlik**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, S: 27.
Çev: Özden Arıkan
- DİNÇEL, Kemal, ve IŞIK, Zafer (1979), **Mobilya Sanat Tarihi** , Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- DOĞAN, İsmail (1998), **Sosyoloji Kavramlar ve Sorunlar**, Sistem Yayıncılık İstanbul, S:297.

DÖKMEN Üstün (2006), **Sanatta ve Günlük Yaşamda İletişim Çatışmaları ve Empati**, Sistem Yayıncılık

WOLF Martin L. (1951), **Dictionary of the Arts Book**, S: 320

EDWARD, L. S. (1994), **Furniture: A Concise History**, Thames and Hudson
Slovenia”, S:7

_____, (1963), **Encyclopedia of World Art**, McGRAW-HILL BOOK
COMPANY.INC, New York s: 335.

Ersoy, H. Y. (2002), **Kompozit Malzeme**, Literatür Yayınları, S:9.

HASOL, Doğan (2008), **Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü**, Yem Yayınları, İstanbul.

HAUFFE, Thomas, (1998) **Design a Concise History**, Lavrence King Publishing,
London, S:55

İREZ, Feryal, (2001) “Art Nouveau ve Art Deco Mobilyalar”, **Antik Dekor Dergisi**,
Mayıs 06-12, S: 85

_____, (1987), **Longman Dictionary of Contemporary New Edition, English**,
Longman Group UK s:423.

MANG, Karl (1979), **History of Modern Furniture**, Harry N. Abrams, Inc.Publishers
S: 72-93

MATTELART, Armand, (1994), **Reklamcılık**, İletişim Yayınları İstanbul S: 103)

_____, (1931), “Mobilya”, **Mimar Dergisi** Sayı: 8 İstanbul, S: 273-274

_____, (1932), “Dahili Mimari”, **Mimar Dergisi** Sayı: 5 İstanbul, S: 114-115

OCAKOĞLU, Günseli Özen (13.08.2007), **13 Ağustos 2007, Pazartesi Mobilya Markalarının Reklamları Neden Kreatif Değil!**

ONUR Senem,(2000), “*Mobilya Biçimlerine Etki Eden Faktörler ve Tasarımcı Kullanıcı Faktörü Üzerine Bir Yöntem Önerisi*”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

_____, (1974), **Oxford Advanced Learner’s Dictionary of Current English**
Oxford University Pres, s:523.

_____,(Mayıs 2001), “Art Nouveau ve Art Deco Mobilyalar”, **Antik&Dekor Dergisi**, Sayı:64 S:102

PEKMEZCİ Hasan, (1992), **Tüm Yöntemleri ile Serigrafi İpek Baskı**, İlke Yayıncılık, Ankara, S.15

PEKTAŞ, Yrd. Doç. Dr. Hafize PEKTAŞ,2009, **MODA VE KÜRESELLEŞME**, Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi <http://www.gau.edu.tr/bildiriler/Bildiri5.pdf>
21.02.2009

TEPECİK, Adnan, (2002)., **Grafik Sanatlar**, Detay ve Sistem Ofset Yayıncılık, Ankara.

TOROS, Taha, **Antika ve Ünlü Antikacılar** Antika, Mısırlı Yayınları, İstanbul, 1985, S: 12-14

TUNALI, Selma, (2008), “Mobilya Tasarımında Süslemeli Bir Tutum”, **Mobilya Material Dergisi** Sayı:7 S: 85

TUNÇEL, Sabit (2000), “*Bilgisayar Teknolojilerinin Mobilya İşletmelerinin Yönetim Organizasyonuna Etkileri Üzerine Araştırmalar*”, Yüksek Lisans Tezi Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara

YILMAZ, Adem, (2005), **Dünden Bugüne Mobilya Tasarımı ve Teknolojisi** Scala Matbaa, İstanbul.

İNTERNET KAYNAKLARI

www.boranreklam.com, 02.04. 2009

www.birkareklam.com, 03.02.2009

DİZİN

A

Ampir	7, 9
Art Deco	9, 10, 53, 54
Art Nouveau	8, 9, 53, 54

B

Barok	6
-------------	---

C

CNC	x, xii, 23, 24, 25, 33, 52
-----------	----------------------------

D

dijital baskı	26, 27
doku	16

E

emülsiyon	28
Estetik	12

F

folyo	26, 27, 35, 44
-------------	----------------

G

görüşme ... v, xvi, xvii, 21, 24, 25, 26, 27, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 48, 50	
grafik iv, v, xiv, xv, 21, 26, 28, 33, 34, 37, 38, 39, 42, 43, 44, 45, 46, 48, 49, 50	

H

Halil AKDENİZ	33, 34
---------------------	--------

İ

İşlev	11, 12
-------------	--------

K

Kitap Kapağı	2
Kübik	xi, 10, 11

M

mobilya v, xiv, xv, xvi, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 26, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45, 46, 48, 49, 50, 51	
--	--

O

ortaçağ	19
---------------	----

R

Regency	7
Rejans	6
renk	2, 19, 26, 27, 31
Rokoko	6, 7
Roma	6, 7
Rönesans	5, 6

S

serigrafî	26, 27, 36, 37, 39, 41, 44, 45
-----------------	--------------------------------

T

tasarım ... v, xiv, xv, xvi, 2, 3, 12, 15, 16, 21, 26, 33, 34, 37, 39, 40, 42, 43, 48, 50	
teknoloji	xv, 18, 39, 41, 45, 49, 51